

WESP JEUGDZORG
Componistenlaan 55a
2215 SN VOORHOUT
T 0252-372053
F 0252-371152
E jeugdzorg@wespweb.nl
W www.wespweb.nl

September 2009

Eigen Kracht in Amsterdam

De cijfers van Amsterdam en stadsregio van januari 2008 tot juli 2009

Colofon

Titel	:	Eigen Kracht in Amsterdam De cijfers van Amsterdam en stadsregio van januari 2008 tot juli 2009
Auteur	:	Fiet van Beek en Peter Gramberg
Uitgever	:	Stichting WESP, Voorhout
In opdracht van	:	Gemeente Amsterdam, dienst Zorg en Samenleven
Medewerkers Stichting WESP	:	Fiet van Beek (projectleiding), Mariël Floor, Peter Gramberg, Rick van de Locht en Marcia van der Meer
Met dank aan	:	Jacqueline Banel, Monique Bontje, Lineke Joanknecht, Jacco de Lange, Rob van Pagée en de Eigen Kracht- coördinatoren die in 2008 en het eerste halfjaar van 2009 een Eigen Kracht- conferentie hebben afgerond
Ontwerp omslag	:	Laurien Stam, Zwolle

©2009 Stichting WESP (II)

Alle rechten zijn voorbehouden. Niets uit deze rapportage mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Stichting WESP (II).

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16b Auteurswet 1912 jo. het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471, en art. 17 Auteurswet 1912, dient men de krachtens art. 17 lid 2 Auteurswet 1912 verschuldigde vergoeding vooraf met WESP BV overeen te komen en te voldoen. Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze rapportage in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (art. 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot Stichting WESP (II) te wenden.

No part of this report may be reproduced in any form, by print, photo-print, microfilm or any other means without written permission from Stichting WESP (II).

Inhoudsopgave

1	Opzet van het onderzoek.....	7
1.1	Inleiding.....	7
1.2	Beschrijving van het onderzoek.....	7
1.3	Onderzoeksvragen	8
1.4	Methode van onderzoek	9
1.5	Verloop van het onderzoek.....	10
1.6	Opbouw rapport.....	11
1.7	Terminologie	11
2	Eigen Kracht in Amsterdam en omgeving.....	15
2.1	Inleiding.....	15
2.2	Groei inzet Eigen Kracht-conferenties.....	15
2.3	Visie van de Eigen Kracht <i>Centrale</i>	16
2.4	Aanmeldingen: afgeronde en lopende zaken 2008/2009	17
2.5	Doelgroepen en samenwerkingspartners.....	18
2.6	Inzet van andere burgerschapsmodellen	21
3	Aanmeldingen.....	23
3.1	Inleiding.....	23
3.2	Aantal meldingen en onderzochte zaken	23
3.3	Aanmelders.....	23
3.4	Wachlijsten.....	24
3.5	Duur hulpverlening.....	24
3.6	Reden aanmelding.....	25
3.7	Zorgen en vragen als uitgangspunt.....	26
3.8	Achtergrondkenmerken aangemelde kinderen	27
3.8.1	Aantal	27
3.8.2	Leeftijd.....	27
3.8.3	Geslacht	27
3.8.4	Etniciteit.....	28
3.8.5	Verblijfplaats.....	28
3.8.6	Woonplaats kinderen	29
3.9	Achtergrondkenmerken volwassenen	29
4	Alleen activeringsfase ('fase 1 zaken').....	31
4.1	Inleiding.....	31
4.2	Aantal.....	31
4.3	Reden van niet doorgaan	31
4.4	Aantal contacten	32
4.5	Aantal fase 1 zaken per aanmelder.....	32
4.6	Duur hulpverlening.....	32
4.7	Achtergrondproblematiek	33
4.8	Zorgen en vragen	34
4.9	Achtergrondkenmerken aangemelde kinderen	34
4.9.1	Aantal	34

4.9.2	Leeftijd.....	34
4.9.3	Geslacht	34
4.9.4	Etniciteit.....	35
4.9.5	Verblijfplaats.....	35
4.10	Achtergrondkenmerken volwassenen	35
5	Wel Eigen Kracht-conferentie ('fase 2 zaken')	37
5.1	Inleiding.....	37
5.2	Duur van de voorbereiding	37
5.3	Aanmelders.....	37
5.4	Duur van de hulpverlening.....	38
5.5	Achtergrondproblematiek	38
5.5.1	Achtergrondproblematiek kinderen.....	38
5.5.2	Achtergrondproblematiek volwassenen.....	39
5.6	Vragen voor de conferentie	39
5.6.1	Vragen kinderen.....	39
5.6.2	Vragen volwassenen.....	40
5.7	Achtergrondkenmerken kinderen	40
5.7.1	Aantal	40
5.7.2	Leeftijd.....	41
5.7.3	Geslacht	41
5.7.4	Etniciteit.....	41
5.7.5	Verblijfplaats.....	41
5.8	Achtergrondkenmerken volwassen hoofdpersonen	41
5.9	Locatie van de Eigen Kracht-conferentie	42
5.10	Tijdstip van de Eigen Kracht-conferentie.....	42
5.11	Duur van de Eigen Kracht-conferentie	42
5.12	Aantal deelnemers.....	43
5.13	Afwezig	43
5.14	Resultaat.....	44
5.15	Inhoud plan	44
5.15.1	Vraag om professionele hulp	44
5.15.2	Evaluatie	44
5.15.3	Noodplan.....	44
5.15.4	Wijziging verblijfplaats.....	44
5.16	Tevredenheid coördinator over aanmelder	45
6	Tevredenheid professionele aanmelder	47
6.1	Inleiding	47
6.2	Informatie.....	47
6.3	Waardering Eigen Kracht-conferentie	47
6.4	Waardering voor het plan	48
6.5	Waardering Eigen Kracht-coördinator	48
6.6	Waardering Eigen Kracht-regiomanager.....	49
6.7	Overige opmerkingen en suggesties.....	50

7	Tevredenheid kinderen en jongeren	51
7.1	Inleiding	51
7.2	Achtergrondkenmerken respondenten	51
7.3	De Eigen Kracht-conferentie	51
7.4	Het plan	52
7.5	Eigen Kracht-coördinator	53
7.6	Overige opmerkingen	53
8	Tevredenheid volwassen deelnemers uit familie en sociaal netwerk	55
8.1	Inleiding	55
8.2	Informatie	55
	8.2.1 Inleiding	55
	8.2.2 Voldaan aan informatiebehoefte	56
8.3	Meewerken aan een oplossing	56
	8.3.1 Inleiding	56
	8.3.2 Informatie geven	56
	8.3.8 Vragen	56
	8.3.4 Zeggen	57
	8.3.5 Meewerken aan de oplossing	57
	8.3.6 Op gemak voelen	57
8.4	Waardering Eigen Kracht-conferentie	58
8.5	Waardering plan	59
8.6	Waardering coördinator	59
8.7	Waardering aanmelder	60
8.8	Overige opmerkingen en suggesties	61
9	Follow-up	63
9.1	Inleiding	63
9.2	Moment van follow-up	63
9.3	Aantal personen	63
9.4	Mate van uitvoering	64
	9.4.1 Inleiding	64
	9.4.2 Mate van uitvoering 2008	64
	9.4.3 Mate van uitvoering 2009	65
	9.4.4 Mate van uitvoering 2008 en 2009	66
9.5	Effecten	66
9.6	Terugblik	66
10	Samenvatting, conclusies en aanbevelingen	69
10.1	Inleiding	69
10.2	Aanmeldingen	70
10.3	Resultaat en verloop Eigen Kracht-conferentie	71
	10.3.1 Geen Eigen Kracht-conferentie: Fase 1 zaken	71
	10.3.2 Wel Eigen Kracht-conferentie: Fase 2 zaken	71
	10.3.3 Het resultaat van de Eigen Kracht-conferentie	72
10.4	Follow-up	72
10.5	Tevredenheid professionele aanmelders	73
10.6	Tevredenheid volwassen deelnemers	73
10.7	Tevredenheid kinderen en jongeren	73

10.8 Conclusies	74
10.9 Aanbevelingen	76
Referenties.....	79

1 Opzet van het onderzoek

1.1 Inleiding

Eigen Kracht is een besluitvormingsmodel waarin families zelf beslissen over wat zij nodig hebben aan hulp en steun om problemen van personen in hun familie te kunnen oplossen. De hoofdpersoon in dit besluitvormingsproces is vaak een kind, maar het kunnen ook volwassen hoofdpersonen zijn. In Amsterdam en Stadsregio worden Eigen Kracht-conferenties ondermeer aangeboden aan personen en families die te maken hebben met het Bureau Jeugdzorg, MEE, maatschappelijke dienstverleningsorganisaties en andere eerstelijnsvoorzieningen of aan Wmo-doelgroepen.

Amsterdam was een van de eerste plaatsen waar in 2001 Eigen Kracht-conferenties werden aangeboden. Zowel in Amsterdam als in de rest van het land is het aantal Eigen Kracht-conferenties sindsdien gestadig toegenomen. Ook in 2008 zijn, vergeleken met andere delen van het land, in de gemeente Amsterdam en Stadregio verreweg de meeste Eigen Kracht-conferenties gehouden. Nu de gemeente Amsterdam prioriteit gegeven heeft aan de inzet van Eigen Kracht-conferenties (zie bijlage 1) is het van belang meer te weten te komen over de inzet en resultaten van de Eigen Kracht-conferenties.

De dienst Zorg en Samenleven van de gemeente Amsterdam heeft onderzoeksbureau WESP de opdracht gegeven evaluatieonderzoek uit te voeren naar de Eigen Kracht-conferenties in Amsterdam en Stadsregio. Er is voor gekozen om gedurende zes kwartalen alle in dit gebied gehouden conferenties te onderzoeken, niet alleen de conferenties die uit gemeentelijke middelen gefinancierd zijn. Dit rapport handelt over de Eigen Kracht-conferenties in het jaar 2008 en de eerste helft van 2009. Er zijn gegevens verzameld van de aanmeldingen, de Eigen Kracht-conferenties, het resultaat van de conferenties, de tevredenheid van deelnemers en de uitvoering van de plannen na enkele maanden. Het onderzoek sluit aan op de systematiek die door WESP gebruikt is bij eerder uitgevoerd landelijk en provinciaal onderzoek naar Eigen Kracht-conferenties (bijvoorbeeld Van Beek, 2003-2007; Gramberg, 2008-2009; Van Beek & Gramberg, 2008).

1.2 Beschrijving van het onderzoek

Het onderzoek is in drie delen op te splitsen. Allereerst worden de basisgegevens van de Eigen Kracht-conferenties onderzocht. Daarnaast de mate van uitvoering van de plannen na 3 maanden (follow-up) en de tevredenheid van de personen (familieleden en professionals) die aan een Eigen Kracht-conferentie hebben deelgenomen.

Onderzocht worden de aanmeldingen bij Eigen Kracht in de periode 2008 tot en met de eerste kwartalen van 2009 waarvan het resultaat bekend is. Dat wil zeggen, de afgeronde zaken worden onderzocht, geen lopende zaken. Van de afgeronde zaken worden gegevens verzameld en geanalyseerd. Het gaat dan ondermeer om gegevens als wie de aanmelder was, welke gezinnen bereikt zijn (achtergrondkenmerken), welke problematiek de aanleiding tot de Eigen Kracht-conferentie was, hoe de gang van zaken tijdens de conferentie is geweest, wat het resultaat van de conferentie is, in hoeverre de plannen na drie maanden zijn uitgevoerd en hoe de aanmelders en deelnemers aan de conferentie het plan en de conferentie waarderen.

1.3 Onderzoeksvragen

De centrale vragen zijn:

- hoe vaak, door wie en voor wie worden de Eigen Kracht-conferentie ingezet?
- wat is het verloop en het resultaat van de bij Eigen Kracht aangemelde zaken?
- hoe beoordelen de deelnemers aan een Eigen Kracht-conferentie de conferentie?

Het gaat onder meer om de volgende deelvragen:

De onderzoeksvragen met betrekking tot het aanmeldgedrag:

- welke personen of organisaties verwijzen naar Eigen Kracht?
- wat is de reden van de aanmelding? Over welke vraag dient een plan gemaakt te worden?
- wat is de achterliggende problematiek van de verwezen gezinnen? Hoe lang is er hulpverlening in deze gezinnen?
- om hoeveel kinderen gaat het? Van welke leeftijd, geslacht, etniciteit? Waar verblijven deze kinderen?

De onderzoeksvragen met betrekking tot het resultaat van de inzet van Eigen Kracht zijn:

- hoe vaak leidt een aanmelding naar Eigen Kracht tot een Eigen Kracht-conferentie?
- als een aanmelding niet tot een Eigen Kracht-conferentie leidt, wat is daarvan dan de reden?
- om welk soort zaken gaat het als het niet tot een Eigen Kracht-conferentie komt?
- om welk soort zaken gaat het als het wel tot een Eigen Kracht-conferentie komt?
- hoe vaak slagen families erin binnen een Eigen Kracht-conferentie een plan te maken?
- hoe vaak worden deze plannen als veilig geaccepteerd door de aanmelder?
- in hoeverre bevatten de plannen een evaluatiemoment?
- in hoeverre bevatten de plannen afspraken over wat er moet gebeuren als er onvoorziene omstandigheden zijn?

De onderzoeksvragen met betrekking tot de Eigen Kracht-conferentie zijn:

- hoeveel mensen nemen deel aan een Eigen Kracht-conferentie? Wat is hun positie ten opzichte van het kind? Welke professionals?
- waar en wanneer worden Eigen Kracht-conferenties gehouden? Hoe vaak is daarbij een tolk aanwezig?
- hoe lang duren Eigen Kracht-conferenties?

De onderzoeksvragen met betrekking tot de tevredenheid van de aanmelder zijn:

- aan welke informatie over de Eigen Kracht-conferentie hebben de aanmelders behoefte?
- in hoeverre zijn aanmelders voldoende geïnformeerd?
- hoe waardeert de aanmelder de Eigen Kracht-conferentie? Welke factoren spelen een rol in die beoordeling?
- hoe waardeert de aanmelder het plan dat in de Eigen Kracht-conferentie wordt gemaakt? Welke factoren spelen een rol in die beoordeling?

De onderzoeksvragen met betrekking tot de tevredenheid van de leden van familie en sociaal netwerk (volwassenen en kinderen) zijn:

- aan welke informatie over de Eigen Kracht-conferentie hebben zij behoefte?
- in hoeverre zijn zij voldoende geïnformeerd? Door wie?
- in hoeverre hebben zij inbreng kunnen hebben tijdens de Eigen Kracht-conferentie?

- hoe waarden zij de Eigen Kracht-conferentie? Welke factoren spelen een rol in die beoordeling?
- hoe waarden zij het plan dat in de Eigen Kracht-conferentie wordt gemaakt? Welke factoren spelen een rol in die beoordeling?
- hoe waarden zij de contacten met de Eigen Kracht-coördinator? Welke factoren spelen een rol in die beoordeling?

De onderzoeksvragen met betrekking tot de follow-up:

- in hoeverre zijn de plannen na drie maanden uitgevoerd?
- In hoeverre zijn families bij elkaar geweest om het plan te evalueren?
- zijn de ondervraagden gelijkgestemd in hun oordeel?

1.4 Methode van onderzoek

Onderzoek feitelijke gegevens

Het onderzoek naar de feitelijke gegevens heeft plaatsgevonden door analyse van schriftelijke en digitale bronnen. Elke Eigen Kracht-coördinator die met een zaak gestart is, is gevraagd na afronding hiervan een digitaal registratieformulier in te vullen. Sinds 1 oktober 2008 is dit registratieformulier gelinkt aan de website van de Eigen Kracht Centrale. De data die zo worden verzameld, zijn gekoppeld aan een SPSS-bestand, een statistisch rekenprogramma. Dit bestand is geanalyseerd.

Vanwege de waarborging van de privacy van de familieleden, is de Eigen Kracht-coördinatoren gevraagd niet de namen van de betrokkenen op te geven. Wel is hen verzocht kenbaar te maken in welke relatie de verschillende betrokkenen tot het kind of de volwassen hoofdpersoon staan.

Onderzoek follow-up

Voor het onderzoek naar de uitvoering van de plannen na 3 maanden is gebruik gemaakt van twee follow-up formulieren (zie bijlage 2 en 3). Tot 1 januari 2009 werd het eerste formulier gebruikt, daarna de tweede uitgebreidere versie. Deze formulieren zijn ontwikkeld in het kader van andere onderzoeken naar Eigen Kracht. In het kader van dit onderzoek wordt een deel van de voor andere doeleinden verzamelde data geanalyseerd.

De follow-up formulieren zijn ingevuld door Eigen Kracht-coördinatoren, die drie maanden na de Eigen Kracht-conferentie gebeld hebben met sleutelfiguren (professionals, hoofdpersonen en familieleden).

In de formulieren staan zowel open als gesloten vragen. Om deze gegevens te kunnen verwerken is een analysekader ontwikkeld. Teneinde de voornamelijk rechte tellingen te kunnen maken zijn de gegevens uit 2008 ingevoerd in Excel, die van 2009 in SPSS. De antwoorden op de open vragen zijn deels gecategoriseerd en geteld, deels woordelijk uitgetypt en geanalyseerd.

Onderzoek tevredenheid

Het onderzoek naar de tevredenheid van de deelnemers heeft plaatsgevonden door analyse van drie schriftelijke vragenlijsten. Eén vragenlijst is na afloop van de Eigen Kracht-conferentie verspreid onder de professionele aanmelders (zie bijlage 4), de andere vragenlijst onder de (volwassen) deelnemers uit familie en sociaal netwerk (zie bijlage 5). De derde vragenlijst is een tevredenheidsenquête voor kinderen en jongeren (zie bijlage 6). Vanwege de waarborging van hun privacy, is de deelnemers niet gevraagd hun personalia op te geven. Wel is hen verzocht kenbaar te maken in welke relatie zij staan tot het kind of

de kinderen voor wie de Eigen Kracht-conferentie is gehouden. Andere achtergrondkenmerken zijn niet gevraagd om herkenbaarheid te voorkomen en te bevorderen dat de deelnemers zich vrij zouden voelen om hun eigen mening te geven. De enquêtes zijn los van elkaar geanalyseerd. De meeste vragen hebben zowel een gesloten als een open deel. Het gesloten deel betreft een ja/nee of een ja/nee/ten dele keuzemogelijkheid of een rapportcijfer.

De gegevens van 2008 zijn in gevoerd in Excel, die van 2009 in SPSS. Van alle antwoorden op de gesloten vragen zijn rechte tellingen gemaakt. In een aantal gevallen is het gemiddelde rapportcijfer berekend en wordt de spreiding rondom dit gemiddelde aangegeven. In het open deel hebben de respondenten in hun eigen woorden een toelichting gegeven op dit oordeel. Deze antwoorden zijn geanalyseerd. Per onderwerp zijn enkele typerende en opmerkingen geselecteerd.

1.5 Verloop van het onderzoek

Onderzoek feitelijke gegevens

Aan de coördinatoren is gevraagd het registratieformulier zo spoedig mogelijk na het afronden van de zaak op te sturen of in te vullen op de website. Onder het afronden van de zaak verstaan we hier het moment dat een Eigen Kracht-conferentie werd gehouden of het moment dat duidelijk werd dat het om welke reden dan ook niet tot een Eigen Kracht-conferentie zou komen. Het merendeel van de formulieren werd binnen een maand na het afronden van de zaak naar WESP opgestuurd of op de website ingevoerd. Waar dit niet het geval was, werd gerappelleerd.

Dit verslag gaat over alle zaken die in 2008 en de eerste helft van 2009 werden afgerond en waarvan het registratieformulier is ingevuld door de coördinator. De op 1 juli 2009 nog lopende zaken zijn in dit onderzoek niet meegenomen.

In de onderzoeksperiode werden 377 zaken aangemeld, waarvan er nog 55 lopend waren op 30 juni 2009. Dat betekent dat er in de onderzoeksperiode 322 zaken zijn afgerond. Van 263 zaken heeft WESP de registratiegegevens ontvangen. Dat is een hoge respons van 82%.

Follow-up

Bij de start van een zaak krijgen de Eigen Kracht-coördinatoren een follow-up formulier opgestuurd. Dit is tevens te downloaden van de site van Eigen Kracht. In de onderzoeksperiode waren er 187 zaken die voor follow-up in aanmerking kwamen (zaken die de conferentiefase bereikten). Er werden van 133 zaken follow-up formulieren ontvangen. Dit betekent een respons van 71%.

Onderzoek tevredenheid

De vragenlijsten over de tevredenheid zijn meteen na afloop van de Eigen Kracht-conferentie uitgereikt aan de deelnemers van de Eigen Kracht-conferenties. Dit gebeurde door de Eigen Kracht-coördinator. De deelnemers ontvingen een formulier met bijbehorende antwoordenvolp. Ongeveer de helft van de deelnemers heeft de vragenlijst in gesloten envelop aan de Eigen Kracht-coördinator meegegeven. De coördinator stuurde ze vervolgens door naar WESP. De andere helft heeft het formulier zelf rechtstreeks naar WESP gestuurd.

Aanmelders kregen een andere vragenlijst dan de kinderen en volwassen leden van de familie en netwerk (zie bijlage 4, 5 en 6). Het is een paar keer voorgekomen dat een Eigen Kracht-coördinator het formulier voor aanmelders/professionals ook heeft gegeven aan hulpverleners die in de informatieronde informatie kwamen geven. Als dat bleek uit de antwoorden, zijn de formulieren terzijde gelegd.

In de onderzoeksperiode zijn er in de regio Amsterdam 187 Eigen Kracht-conferentie (fase 2 conferenties; zie 1.7 en hoofdstuk 5) gehouden. Daarvan waren er 19 conferenties waarin de aanmelder geen professional maar de hoofdpersoon zelf of een familielid was. Deze personen kregen een vragenlijst voor deelnemers uit familie en sociaal netwerk. Onder de aanmelders/professionals zijn 257 vragenlijsten uitgezet; soms meerdere per situatie omdat er een aanmelding gezamenlijk door meerdere personen of organisaties is gedaan. Hiervan zijn 216 vragenlijsten geretourneerd. Dat is een respons van 84%.

Onder de deelnemende volwassen leden van familie en sociaal netwerk zijn 1.273 vragenlijsten verspreid. Hiervan zijn er 890 vragenlijsten geretourneerd, dit is een respons van 70%.

Er werden 205 formulieren verspreid onder kinderen en jongeren die aan een Eigen Kracht-conferentie deelnamen. Hiervan zijn er 103 geretourneerd, een respons van 50%.

1.6 Opbouw rapport

Het rapport is als volgt opgebouwd.

In het *eerste* hoofdstuk wordt de aanleiding beschreven alsmede de onderzoeksvragen, de onderzoeksmethodiek en het verloop van het onderzoek. Het hoofdstuk eindigt met de uitleg van de bij Eigen Kracht-conferenties en in dit rapport gehanteerde terminologie.

Het *tweede* hoofdstuk schetst kort de ontwikkeling van Eigen Kracht-conferenties in Amsterdam en de stand van zaken in 2008 en 2009.

In het *derde* hoofdstuk worden de achtergrondgegevens van de aanmeldingen en de aangemelde hoofdpersonen c.q. gezinnen beschreven.

Het *vierde en vijfde* hoofdstuk handelen over het verloop van die aanmeldingen en de resultaten daarvan. In het vierde hoofdstuk worden de zaken beschreven waarin het niet verder kwam dan de activeringsfase (fase 1). In hoofdstuk vijf gaat het over de conferentiefase (de zaken waarin een Eigen Kracht-conferentie werd gehouden) en de resultaten daarvan.

In hoofdstuk zes wordt beschreven in hoeverre het in de Eigen Kracht-conferentie gemaakte plan na drie maanden is uitgevoerd.

De hoofdstukken *zeven, acht en negen* gaan over de tevredenheid van de diverse groepen deelnemers aan de Eigen Kracht-conferentie, te weten de professionele aanmelders, de volwassen deelnemers uit familie en netwerk en de kinderen/jongeren die hebben deelgenomen.

In het *tiende* en laatste hoofdstuk worden de resultaten samengevat, conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan.

1.7 Terminologie

Aanmelder:

degene die het eerst contact opneemt met de Eigen Kracht *Centrale* om de mogelijkheid van een Eigen Kracht-conferentie voor een familie te bespreken. Meestal is dit een

medewerker van een hulpverleningsinstelling, maar het kan ook de cliënt zelf of een lid van familie of netwerk zijn. De aanmelder bespreekt de mogelijkheid van een Eigen Kracht-conferentie met de familie en formuleert de vraagstelling aan het begin van de conferentie.

Activeringsfase:

fase waarin familie, bekenden en professionals gestimuleerd worden om mee te werken aan een Eigen Kracht-conferentie. Deze fase kan leiden tot de conferentiefase. Als dat niet het geval is wordt ook wel gesproken van een fase 1 zaak (zie ook fase 1 conferentie).

Bodem-eis:

minimumvoorwaarde omtrent de veiligheid van de hoofdpersoon die door een jeugdbeschermer aan het plan van de familie gesteld kan worden.

Conferentiefase:

fase waarin de Eigen Kracht-conferentie wordt gehouden, volgend op de activeringsfase (zie ook fase 2 conferentie en Fasen van een Eigen Kracht-conferentie).

Eigen Kracht-conferentie:

een werkwijze om familie de verantwoordelijkheid te laten houden voor ingrijpende beslissingen bij problemen binnen de familie. Het geeft hen de gelegenheid zelf een plan te maken met gebruikmaking van eigen mogelijkheden en ondersteuning van buiten te betrekken. Centraal in deze werkwijze staat een 'familiebijeenkomst' waarin familie en leden van het netwerk gezamenlijk een plan maken voor de toekomst (zie ook de fasen van een Eigen Kracht-conferentie).

Eigen Kracht Centrale:

landelijke stichting die de Eigen Kracht-conferenties uitvoert en de invoering van Eigen Kracht-conferenties entameert en ondersteunt. De Eigen Kracht Centrale verzorgt de werving, selectie en opleiding van coördinatoren en sluit contracten af met de coördinatoren voor de duur van een conferentie. Aanmelders kunnen een 'Eigen Kracht-conferentie' inhuren bij de Eigen Kracht Centrale.

Eigen Kracht-coördinator:

medewerker die in nauw overleg met de betrokken familie een Eigen Kracht-conferentie organiseert en faciliteert. Een Eigen Kracht-coördinator is een onafhankelijke persoon die verbonden is aan de Eigen Kracht Centrale en niet in dienst is bij of op de een of andere manier werkzaam is voor een beslissingsbevoegde of hulpverlenende instantie.

Eigen Kracht-regiomanager:

medewerker die in dienst is van een organisatie die voor een regio of provincie Eigen Kracht helpt invoeren. Aanmelders nemen contact op met de regiomanager als zij een Eigen Kracht-conferentie overwegen.

De regiomanager kan hen helpen te beoordelen of een Eigen Kracht-conferentie in die situatie een geschikt middel is, hoe de vraagstelling zou moeten luiden, welke hulpverleners betrokken zijn en weet hoe de financiering geregeld kan worden. De regiomanager schakelt een coördinator uit dat gebied in om de conferentie te gaan voorbereiden en zorgt voor de directe ondersteuning.

De regiomanager coacht de coördinatoren in die regio en stemt af met de landelijke Eigen Kracht Centrale. In de gemeente en stadsregio Amsterdam zijn drie Eigen Kracht-regiomanagers werkzaam.

Familie en sociaal netwerk:

directe en verder afstaande bloedverwanten en andere voor hen belangrijke personen. Denk aan familieleden, burens en vrienden.

Fase 1 zaak:

door de Eigen Kracht *Centrale* gebruikt begrip voor een zaak die tijdens de voorbereiding gestaakt is. Het gaat om een situatie waarin een Eigen Kracht-coördinator aan de voorbereiding is begonnen, maar waarbij het om uiteenlopende redenen niet komt tot een formele gezamenlijke bijeenkomst van familie, netwerk, aanmelder en professionele informanten.

Fase 2 conferenties:

door de Eigen Kracht *Centrale* gebruikt begrip voor een zaak waarvan de voorbereiding uitmondt in een formele gezamenlijke bijeenkomst van familie, netwerk, aanmelder en professionele informanten.

Fasen van een Eigen Kracht-conferentie:

- Activeringsfase : Periode voorafgaand aan de 'familiebijeenkomst', waarin mensen gestimuleerd worden om bijeen te komen en de Eigen Kracht-conferentie wordt voorbereid.
- Conferentiefase : Fase waarin de Eigen Kracht-conferentie plaatsvindt. Hierin zijn drie fasen te onderscheiden:
- *Informatiefase:*
Eerste deel van de 'familiebijeenkomst' waarin professionals informatie verstrekken aan familie en netwerk en vragen beantwoorden.
  - *Besloten tijd:*
Tweede deel van de 'familiebijeenkomst'. Nadat de familie en de leden van het sociaal netwerk de benodigde informatie hebben verkregen, verlaten de aanmelder, andere hulpverleners en de coördinator de ruimte, waarna de familie beraadslaagt en een plan maakt.
  - *Presentatie van het plan:*
Derde deel van de 'familiebijeenkomst'. Nadat de familie een plan heeft gemaakt, worden de coördinator en de professionele aanmelder binnen- of opgeroepen en presenteert de familie het plan. Indien er bijvoorbeeld sprake is van jeugdbescherming, wordt het plan getoetst door de professionele aanmelder. De aanmelder accepteert het plan tenzij duidelijk is dat de veiligheid van het kind niet gewaarborgd is, dan wel dat het plan niet wettig is.

Hoofdpersoon:

persoon voor wie de Eigen Kracht-conferentie wordt gehouden. In de jeugdzorg zijn dit de kinderen waarvoor een plan gemaakt wordt. In andere sectoren kan het (ook) om volwassenen gaan.

2 Eigen Kracht in Amsterdam en omgeving

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk schetsen we de groei van Eigen Kracht in Amsterdam en omstreken in de periode 2001-2009 (2.2) en geven we weer vanuit welke visie de Eigen Kracht Centrale opereert (2.3). Vervolgens beschrijven we de financiers en aanmelders van de in 2008/2009 aangemelde zaken en de verdeling naar stadsdeel en gemeente (2.4). In paragraaf 2.5 geven we weer voor welke doelgroepen Eigen Kracht in 2008/2009 is ingezet en wie de belangrijkste samenwerkingspartners zijn. Tot besluit besteden we kort aandacht aan een aantal aan Eigen Kracht verwante modellen die in Amsterdam zijn ingezet.

Voor dit hoofdstuk hebben we gebruik gemaakt van (interne) stukken en overzichten van de Eigen Kracht *Centrale*, onderzoeksrapporten en de cijfers die WESP vanaf 2001 tot op heden over Eigen Kracht-conferenties heeft verzameld in het kader van de landelijke registratie van conferenties.

2.2 Groei inzet Eigen Kracht-conferenties

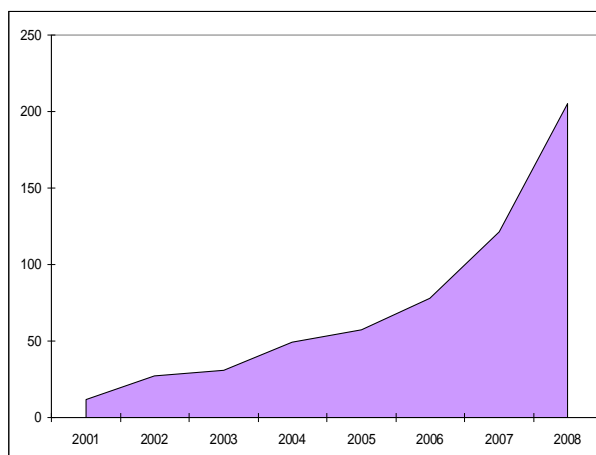
De eerste Eigen Kracht-conferentie die er in Nederland werd gehouden vond plaats in Amsterdam. Vanaf 2001, het jaar waarin deze conferentie gehouden werd, is het Amsterdamse aandeel in Eigen Kracht zowel inhoudelijk als getalsmatig groot geweest. Om een voorbeeld te geven, in 2001 werden er landelijk 21 Eigen Kracht-conferenties gehouden, 12 daarvan vonden plaats in Amsterdam en omstreken. Ook in 2008 is het Amsterdamse aandeel substantieel en wordt er in dit deel van het land 44% van het totaal aan Eigen Kracht-conferenties in Nederland gehouden. Het aantal Eigen Kracht-coördinatoren die de conferenties voorbereiden en begeleiden is in Amsterdam gegroeid naar 99 personen, die gezamenlijk 39 talen spreken.

Landelijk gezien groeit het aantal Eigen Kracht-conferenties nog steeds fors. Voor Amsterdam is de groei zelfs hoger dan gemiddeld. In onderstaande tabel en grafiek wordt die groei zichtbaar. Het gaat hier om de door WESP onderzochte zaken¹; het totaal aantal afgeronde zaken ligt hoger (zie 2.4).

¹ Deze tabel is samengesteld uit gegevens die beschreven zijn in de verschillende rapporten over de landelijke Jaarcijfers Eigen Kracht. Zie de lijst met referenties achterin deze rapportage. De respons bij deze onderzoeken was steeds hoog.

² In voormelde Jaarcijfers staan de gegevens ingedeeld per provincie. Het aantal Eigen Kracht-conferenties in Noord-Holland buiten Amsterdam e.o. was tot en met 2007 nul of te verwaarlozen. In 2008 verandert dat beeld en is voor deze tabel een selectie van Amsterdamse zaken gemaakt.

Jaar	Aantal zaken Amsterdam e.o.
2001	12
2002	27
2003	31
2004	49
2005	57
2006	78
2007	121
2008	205
<i>Totaal</i>	<i>580</i>

2.3 Visie van de Eigen Kracht Centrale

In publicaties over Eigen Kracht wordt keer op keer benadrukt dat het hier niet om een hulpverleningsinterventie gaat, maar om een besluitvormingsmodel in de context van burgerschap. In onderstaand kader, dat ontleend is aan een notitie van de Eigen Kracht Centrale wordt de meerwaarde van het model uiteengezet. Het is vanuit deze visie dat in Amsterdam en omgeving samengewerkt wordt met families en organisaties.

Besluitvorming door burgers

Eigen Kracht geeft mensen de mogelijkheid om verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen kwesties. Als mensen in problemen komen, blijkt het moeilijk om raad of steun van mensen uit de eigen kring te vragen: in die zin is er sprake van een geïndividualiseerde samenleving. Mensen leiden hun eigen leven, schamen zich als het wat minder gaat en trekken zich dan terug, niemand wil afhankelijk zijn van anderen. Tegelijkertijd hebben mensen anderen nodig: niemand leeft zijn leven alleen.

Eigen Kracht helpt burgers bij het realiseren van hun burgerschap waar dit niet vanzelf lukt: verantwoordelijk blijven voor de situatie waar je in terecht gekomen bent, maar ook zelf verantwoordelijkheid nemen voor de oplossing daarvan, met mensen die bij je horen, die je daartoe vertrouwt. Daarbij kan men gebruik maken van de diensten van de samenleving: kennis en hulpmogelijkheden. Het plan van aanpak maken mensen zelf. Voor hulpverleners is dit nog wennen: erop vertrouwen dat mensen zelf een plan kunnen maken. Het maken van een plan is lange tijd een exclusieve vaardigheid van professionals geweest.

Eigen Kracht gaat over besluitvorming; uiteindelijk zijn er maar twee manieren waarop een besluit tot stand komt: besluit door professionals of besluit door mensen zelf. Eigen Kracht helpt mensen om zelf een besluit te nemen, een plan te maken, met steun van mensen om hen heen. Eigen Kracht is geen methodiek gericht op netwerkversterking: het gaat bij Eigen Kracht om zeggenschap, burgerschap: besluitvorming in handen van mensen zelf.

Bron: Eigen Kracht Centrale, 2009

2.4 Aanmeldingen: afgeronde en lopende zaken 2008/2009

Uit de gegevens van de Eigen Kracht *Centrale* blijkt dat er in de onderzoeksperiode 322 zaken³ werden afgerond.

Deze zaken waren afkomstig uit de volgende gebieden:

Gebied	Aantal
Amsterdam Centrum / Oud-West	87 (27%)
Amsterdam Zuid-Oost	48 (15%)
Amsterdam-Noord	34 (11%)
Zaandam	33 (10%)
Amsterdam-Zuid	32 (10%)
Amsterdam-Oost	29 (9%)
Hoofddorp	20 (6%)
Amsterdam Nieuw-West	19 (6%)
Purmerend	16 (5%)
Amstelveen	4 (1%)
<i>Totaal</i>	<i>322 (100%)</i>

Deze zaken werden gefinancierd vanuit gelden van Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam (BJAA), gemeente Amsterdam, RAAK-project (dreigende huisuitzettingen), MEE Amstel en Zaan en PuurZuid (Maatschappelijke Dienstverlening).

Financier	Aantal afgeronde zaken 2008 tot en met 30 juni 2009	Aantal lopende zaken op 30 juni 2009	Totaal
BJAA	245	32	277
Gemeente Amsterdam	56	16	72
MEE Amstel en Zaan	14	3	17
PuurZuid	4	4	8
Project RAAK	3	0	3
<i>Totaal</i>	<i>322</i>	<i>55</i>	<i>377</i>

De financier van een Eigen Kracht-conferentie is niet altijd degene die de aanmelding verzorgt. Conferenties die door Bureau Jeugdzorg en de gemeente Amsterdam worden gefinancierd, worden geregeld door medewerkers van andere organisaties aangemeld. Aanmeldingen van MEE waarbij kinderen zijn betrokken, zijn financieel ondergebracht bij BJAA. Aanmeldingen van MEE voor volwassenen die in Amsterdam wonen zijn financieel ondergebracht bij de gemeente. Conferenties voor volwassenen die wonen in andere gemeentes in de Stadsregio zijn betaald door MEE. PuurZuid heeft van het stadsdeel ook middelen gekregen voor het inzetten van 10 conferenties.

³ De hoofdstukken 3 tot en met 10 gaan niet over 322 maar over 263 zaken. Dat zijn de afgeronde zaken waarvan de onderzoekers de registratiegegevens hebben ontvangen. De respons was 82%.

Er is een groot aantal aanmelders. Zo worden van de 245 (afgeronde) zaken die door Bureau Jeugdzorg gefinancierd zijn er 137 door hen zelf aangemeld. Daarnaast meldde 24x iemand uit het gezinssysteem zichzelf aan voor een conferentie. Daarnaast werd 17x door een zorgaanbieder jeugdhulp aangemeld, 30x door MEE (jeugd), 6x door een andere gezinsvoogdijinstelling, 5x door Blijfgroep, 5x door YPZO (Young Parents ZuidOost), 4x door een GGZ-instelling, 2x GGD Vangnet Jeugd, 2x Maatschappelijke Dienstverlening (MaDi), 3x Raad voor Kinderbescherming. De rest werd aangemeld door medewerkers van de volgende - op alfabetische volgorde gerangschikte - organisaties: Cordaan, HVO-Querido, Meldpunt Zorg en Overlast, Odion, Ons Tweede Thuis, VBOK, de Waag Multi Systeem Therapie en een particuliere coach.

In de 245 door Bureau Jeugdzorg *gefinancierde* conferenties was er 110 keer sprake van een vrijwillig kader (geen jeugdbeschermingsmaatregel). In de 137 door BJAA *aangemelde* conferenties was er 42x sprake van een vrijwillig kader.

Van de 56 (afgeronde) zaken die door de Gemeente Amsterdam zijn gefinancierd, werden er 43 door hulpverleners aangemeld, 12x werd de aanmelding gedaan door de hoofdpersoon of iemand uit het netwerk. Van de aanmeldingen door hulpverleners werd 15x door MEE Amstel en Zaan aangemeld, 15 aanmeldingen kwamen van MaDi's, 3 van Cordaan, 3 van Eigen Haard, 2 van YPZO. Verdere aanmeldingen van Heliomare, Ketenregie, Stadsdeel Westerpark, Streetcornerwerk.

De conferenties gefinancierd door PuurZuid en de RAAK-conferenties zijn allen door hulpverleners aangemeld. Van de aanmeldingen die door MEE zijn gefinancierd is er één door de hoofdpersoon zelf aangemeld.

2.5 Doelgroepen en samenwerkingspartners

Het aantal doelgroepen en samenwerkingspartners heeft zich de afgelopen jaren uitgebreid. De invoering van Eigen Kracht is in Amsterdam in 2001 gestart in de jeugdzorg, bij zorgaanbieder Spirit (destijds SaC). Sindsdien zijn meer organisaties gebruik gaan maken van het model, zowel binnen als buiten de jeugdzorg, zowel in de zorg voor kinderen en gezinnen als in de zorg voor volwassenen.

Eigen Kracht Amsterdam heeft in 2008 en 2009 veel aandacht gegeven aan het inzetten van Eigen Kracht-conferenties voor 'nieuwe doelgroepen', zoals ouderen, mensen met een beperking, mensen die schulden hebben en daardoor zelfs uit hun huis gezet dreigen te worden, en Eigen Kracht-conferenties in het kader van de 'Achter-de-voordeur-aanpak' die Amsterdam aan het ontwikkelen is. Daarnaast bleef Eigen Kracht actief in de jeugdzorg en zijn er veel conferenties gehouden in samenwerking met Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam. Zowel vanuit de Toegang, Jeugdbescherming en overlastgevend multi-probleem-gezinnen (O-MPG) kwamen aanvragen, naast vragen vanuit burgers zelf.

Kinderen en gezinnen

De meeste Eigen Kracht-conferenties in de Jeugdzorg worden aangemeld door BJAA, waar ook een van de regiomanagers van Eigen Kracht in dienst is. BJAA heeft ervaring opgedaan met het inzetten van Eigen Kracht-conferenties op vaste momenten: bij het begin van een ondertoezichtstelling (OTS), bij ziekte of overlijden van één van de ouders, bij dreigende uithuisplaatsing en bij echtscheiding. De evaluatie van Eigen Kracht-conferenties bij BJAA in 2008 heeft gemaakt dat in 2009 bij alle nieuwe OTS-en eerst een Eigen Kracht-conferentie wordt overwogen. Om dat in te passen in de registratie-

systematiek blijkt echter nog niet zo eenvoudig en vereist aandacht. Die evaluatie maakte tevens duidelijk hoe belangrijk het is dat de teams goed geïnformeerd zijn over Eigen Kracht-conferenties en dat de GZ-psycholoog of werkbegeleider Eigen Kracht meeneemt in de coaching. Waar dit gebeurt, vinden meer aanmeldingen plaats en worden meer Eigen Kracht-conferenties gehouden.

Dat Eigen Kracht meegenomen wordt in de coaching is niet alleen van belang voor het verkrijgen van aanmeldingen, maar ook na de conferentie als er aan het door de familie gemaakte plan gewerkt moet worden.

Het onderzoek 'Familie aan zet' (Wijnen-Lunenburg e.a., 2008) waaraan de bureaus Jeugdzorg in Amsterdam en Overijssel hebben meegewerkt, laat zien dat het aantal zorgpunten over kinderen eerder afneemt als er een Eigen Kracht-conferentie is gehouden en dat de regie meer bij mensen zelf en hun netwerk is komen te liggen. Ook werd duidelijk dat gezinnen negen maanden na de conferentie gemiddeld meer steun ontvangen en minder steun nodig hebben dan ten tijde van de conferentie. Bij zaken met een Eigen Kracht-conferentie verblijven kinderen na negen maanden meer bij familie en bekenden. Leden van familie en netwerk blijken op dezelfde kwesties te letten als professionals, als het gaat om de veiligheid van het kind. Meer dan professionals letten zij op welzijnsaspecten, zoals het contact met familie en vrienden, bewegingsvrijheid en de mogelijkheid voor ontspanning. De onderzoekers bevelen aan 'stelselmatig het inzetten van een Eigen Kracht-conferenties te overwegen als er beslissingen genomen moeten worden in jeugdbeschermingzaken'.

Ook buiten BJAA is er inmiddels ervaring opgedaan met Eigen Kracht-conferenties voor gezinnen. In Westerpark zijn in 2008 en 2009 conferenties ingezet vanuit het 12+ en 12-netwerken in gezinnen waarbij er zorgen waren, maar nog geen hulpverlening. In Zaanstad is er belangstelling voor inzet van conferenties bij de Ouder-Kind-Centra en is er overleg over informatie en training, zodat medewerkers op de hoogte raken van de mogelijkheden.

Bij meervoudige problemen

BJAA heeft in 2008 Eigen Kracht in regio Nieuw West ook ingezet in enkele overlastgevende multi-probleem-gezinnen. De opgedane ervaringen daarbij maken zichtbaar dat een Eigen Kracht-conferentie het netwerk activeert, dat mensen plannen maken, waarbij de gezinsmanager een taak heeft bij het helpen uitvoeren van de plannen. Waar het niet tot een conferentie komt, omdat het netwerk niet betrokken wil of kan worden op een veilige manier, is duidelijk dat er veel hulp van instanties nodig is.

Deze ervaringen hebben ertoe geleid dat Dienst Maatschappelijke Ondersteuning heeft aangegeven het van belang te vinden dat bij multi-probleem-gezinnen standaard een Eigen Kracht-conferentie wordt overwogen, ook als het gezin nog niet bij BJAA bekend is. In juni 2009 is daarom informatie gegeven aan de coördinatoren risicogezinnen. In 2009 is er ook vanuit William Schrikker Groep aangemeld in verband met multi-probleem-gezinnen.

Jonge ouders

Voortbordurend op eerder opgedane ervaringen bij dak- en thuisloze jongeren in samenwerking met Spirit, is aan jonge (al dan niet aanstaande) ouders die zich melden bij 'Young Parents Zuid Oost' (YPZO) een Eigen Kracht-conferentie aangeboden. De groep 'Young Parents' kenmerkt zich doordat de (aanstaande) moeder of ouders vaak ruzie hebben gekregen met hun familie door het (aanstaande) ouderschap. Ze hebben vaak geen vaste woon- of verblijfplaats meer en ook geen steun vanuit hun directe omgeving. Vaak zijn de jonge ouders nog in opleiding en zijn financiën maar beperkt aanwezig. De opvoeding van het kind levert meestal (nog) geen problemen op, maar de andere terreinen zijn kwetsbaar. De groep doet in een aantal opzichten denken aan dak- en thuisloze jongeren, maar daar komt de verantwoordelijkheid voor een kind bij. Door aan te sturen op

een Eigen Kracht-conferentie als eerste stap lukt het in veel situaties om het netwerk te betrekken en met deze mensen na te denken over de volgende stappen. Zo is er in elk geval meer steun voor deze jonge ouders, die ook tot de categorie multi-probleem gerekend kunnen worden. In de conferenties tot nu toe wordt duidelijk dat de kring aanvankelijk niet groter is dan 4 à 5 personen, maar dat het belangrijkste resultaat van de conferentie is dat er weer steun komt en meer schouders die kunnen dragen. Wat opvalt bij de plannen die er in deze situaties gemaakt worden, is dat er in Amsterdam voor deze groep geen zicht op huisvesting is binnen afzienbare tijd.

Wmo

In 2007 heeft de gemeente een pilot gefinancierd in het kader van de Wmo, gericht op mensen met een verstandelijke beperking en een woonvraag, mensen met niet-aangeboren hersenletsel en ouderen. In samenwerking met MEE Amstel en Zaan, MaDi 's Blankenbergstichting en Doras. Het project dat in 2008 werd afgerond maakte duidelijk dat er meer informatie en bekendheid gegeven moet worden aan hulpverleners over mogelijkheid en werkwijze van Eigen Kracht (Stevens, 2008). De opgedane (beperkt in aantal) ervaringen zijn positief gebleken, met name de cliëntenorganisaties hebben aangedrongen om ook burgers zelf de mogelijkheid te geven zich zelf aan te melden voor een conferentie.

Dit gebeurt nog in beperkte mate; sinds de afronding van de pilot zijn er nauwelijks aanmeldingen gekomen voor ouderen. Wel is er belangstelling getoond vanuit Cordaan, waar in 2009 de eerste conferenties zijn gevraagd. Ook vanuit stichting Sriebe Wiekie waar informatie is gegeven aan mantelzorgers van personen met een psychiatrische stoornis, is belangstelling getoond. Een eerste conferentie heeft inmiddels plaats gevonden. HVO-Querido heeft voor september 2009 een informatieve bijeenkomst op het programma staan voor medewerkers en bewoners van de Roggeveenstraat.

In Hoofddorp is er in de WMO nota van de gemeente veel aandacht besteed aan de eigen kracht van burgers en zijn er ook middelen beschikbaar gesteld voor de inzet van Eigen Kracht-conferenties, met name voor multi-probleem gezinnen. Er is training gegeven aan medewerkers van MaDi Meerwaarde in 2008.

In 2009 heeft de gemeente Amsterdam middelen beschikbaar voor training aan hulpverleners om de eigen kracht van burgers te versterken: deze trainingen gericht op netwerkversterking zullen najaar 2009 worden gegeven.

Voorkomen van huisuitzetting

In 2008 is het RAAK-project afgerond; in samenwerking met Hogeschool van Amsterdam en de EropAf!-teams van MaDi's Dynamo en PuurZuid zijn Eigen Kracht-conferenties ingezet in situaties van dreigende huisuitzetting. Eigen Kracht blijkt een geschikte methode, omdat juist geïsoleerde individuen of gezinnen eigen mensen om zich heen nodig hebben om hun problemen de baas te worden (Hogeschool van Amsterdam 2008, 2009). Ook hier werd duidelijk dat het van belang is dat hulpverleners het Eigen Kracht model goed 'snappen' en zich bewust worden van een andere rol die ze moeten uitvoeren. Bij deze conferenties was het aantal deelnemers uit het netwerk beperkt, meer vrienden en buren dan mensen uit de familiekring. De conferenties vonden meestal onder tijdsdruk plaats als er al een ontruimingsbevel was.

Eind 2008 hebben Eigen Haard en de Eigen Kracht *Centrale* hun samenwerking bezegeld in een intentieverklaring om huurders te helpen zelf een duurzame oplossing te vinden bij dreigende uitzetting. Er zijn inmiddels een aantal door Eigen Haard aangemelde Eigen Kracht-conferenties gehouden, met positief resultaat.

MaDi en Maatschappelijke SteunSystemen

De ervaringen in het veld van Wmo en het RAAK-project hebben gemaakt dat er meer aandacht voor de mogelijkheid van het inzetten van Eigen Kracht is gekomen bij MaDi-organisaties in Amsterdam. In 2008 heeft ook stadsdeel Zuid/Zuideramstel middelen vrijgemaakt voor een aantal conferenties in samenwerking met PuurZuid. De teams van PuurZuid zijn getraind in wat Eigen Kracht betekent en hoe het aan mensen aangeboden kan worden. Na een aanvankelijk langzame start zijn er een aantal conferenties gehouden. In het kader van Maatschappelijke Steunsystemen zijn de stadsdelen Bos en Lommer, Geuzenveld, Zuid-Oost en recent Zeeburg en IJburg geïnteresseerd in de mogelijkheden van Eigen Kracht. Teams die actief zijn (of worden) in de 'Achter-de-Voordeur-aanpak' zijn geïnformeerd en getraind in wat Eigen Kracht is en hoe het aangeboden kan worden. Ook hier komt de aanmelding van conferenties langzaam op gang.

MEE Amstel en Zaan

MEE Amstel en Zaan is al een aantal jaren bekend met en enthousiast over Eigen Kracht. Als gevolg van de Wmo-pilot in 2007 is de vraag: 'Ook aan een Eigen Kracht-conferentie gedacht?' opgenomen in hun checklist. In 2008 is er meer systematisch ingezet op Eigen Kracht. MEE heeft aandachtsfunctionarissen per team om regie bij de klant ook werkelijk onder te aandacht van de consultants te houden. Er loopt een door ZonMw gefinancierd en door WESP uitgevoerd onderzoek naar de effecten van tien Eigen Kracht-conferenties. Om dit onderzoek te faciliteren is in 2008 bij MEE een projectleider Eigen Kracht aangesteld. In samenwerking met studenten van de Hogeschool van Amsterdam zijn ook ervaringen van consultants en gebruikers van een vijftal conferenties beschreven. MEE heeft Eigen Kracht ook ingebracht in de samenwerking met de William Schrikker Groep. Volgens MEE kan Eigen Kracht een goed instrument zijn bij jongeren die bijna 18 zijn en waarvoor de OTS binnenkort afloopt: de jongere kan dan met familie en vrienden een plan maken hoe de toekomst er het beste uit kan komen te zien. De uitwerking van dit initiatief is net begonnen.

2.6 Inzet van andere burgerschapsmodellen

De Eigen Kracht *Centrale* kent naast de Eigen Kracht-conferentie nog een drietal variaties op de Eigen Kracht benadering⁴ om burgers te activeren zelf een plan te maken in bijzondere situaties. In 2008 en de eerste twee kwartalen van 2009 werden er ook 10 aanmeldingen gedaan voor een van deze vormen.

Er werden vijf aanmeldingen gedaan voor een Herstelbijeenkomst Echt Recht. In deze bijeenkomsten worden slachtoffers, daders en hun respectievelijke families en sociale netwerken bij elkaar gebracht worden om afspraken te maken over hoe de aangebrachte 'schade' enigszins hersteld kan worden.

Ook werden er vier Alle Hens-conferenties georganiseerd. Dit zijn bijeenkomsten van mensen rond een kwestie, probleem of conflict met de bedoeling een plan voor een oplossing te maken. Alle Hens-conferenties worden bijvoorbeeld ingezet voor buurtbewoners als er een probleem in een wijk speelt.

Eenmaal werd een Leercirkel ingezet, een model dat op scholen gebruikt wordt om met medewerkers van een school en familie en sociaal netwerk van een leerling een individueel leerplan te maken.

---

⁴ Zie www.eigen-kracht.nl

Deze ontwikkeling is het vermelden waard, maar gezien de geringe aantallen, wordt in deze rapportage verder geen aandacht aan deze zaken besteed.

3 Aanmeldingen

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoeveel aanmeldingen er zijn gedaan, door wie en wat de kenmerken van deze aanmeldingen zijn.

Aanmeldingen voor het houden van een Eigen Kracht-conferentie kunnen worden gedaan door professionals, familieleden of (volwassen) hoofdpersonen voor wie de conferentie bedoeld is. Degene die een zaak bij Eigen Kracht aanmeldt, krijgt te maken met een van de drie Amsterdamse regiomanagers. De regiomanager zoekt een coördinator die zo goed mogelijk bij de familie past. Vervolgens start de Eigen Kracht-coördinator met de voorbereiding.

3.2 Aantal aanmeldingen en onderzochte zaken

In de onderzoeksperiode zijn er 322 zaken afgerond. Van deze 322 zaken zijn van 263 zaken de gegevens bekend. Van de resterende 59 zaken zijn de registratieformulieren niet ontvangen; zij zijn derhalve buiten beschouwing gelaten.

In 123 gevallen betrof de conferentie alleen een kind, in 59 gevallen uitsluitend een volwassene en in 81 gevallen zowel een kind als een volwassen hoofdpersoon.

3.3 Aanmelders

233 van de 263 conferenties (88%) zijn aangemeld door hulpverlenende instanties. In 15 gevallen (6%) verzorgde een familielid de aanmelding en in eveneens 15 gevallen (6%) nam degene voor wie de Eigen Kracht-conferentie werd georganiseerd (de hoofdpersoon) zelf het initiatief. Vergeleken met het landelijke beeld zijn de aanmeldingen in de regio Amsterdam vaker afkomstig van een hulpverlenende instantie. Landelijk bedroeg in 2008 het percentage aanmeldingen van familieleden of de hoofdpersoon zelf namelijk 22%.

Bijna de helft, 45%, van de door hulpverlenende instanties aangemelde zaken komt van medewerkers van bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam (BJAA). Van de 119 zaken die door BJAA zijn aangemeld, komen 77 zaken (65%) van de jeugdbescherming, 38 zaken (32%) van de vrijwillige hulpverlening en 3 zaken (3%) van de jeugdreclassering. Het aandeel van BJZ en de onderlinge verdeling bij de aanmeldingen komt overeen met het landelijk beeld.

Een tweede grote aanmelder is MEE Amstel en Zaan, met 45 zaken in de onderzoeksperiode. Het maatschappelijk werk van de MaDi's (zoals PuurZuid, Dynamo en de Blankenberg Stichting) telt 20 aanmeldingen. Zorgaanbieders jeugdzorg (zoals Spirit) hebben 19 zaken aangemeld.

De aanmelders zijn:

Aanmelder	Aantal
BJAA - jeugdbescherming	77
BJAA - vrijwillig	38
BJAA - jeugdreclassering	3
MEE Amstel en Zaan	45
MaDi's	20
Zorgaanbieders jeugdzorg	19
Blijfgroep / vrouwenopvang	6
Gezondheidszorg / GGZ	5
Woningcorporatie	4
Gemeente / stadsdeel	2
Overige (gezins)voogdijinstellingen	3
Overige instellingen / professionals	11
Familielid	15
Hoofdpersoon zelf	15
<i>Totaal</i>	<i>263</i>

In de categorie 'overig' vallen ondermeer een particuliere coach, een psychiater, Ons Tweede Thuis, Young Parents Zuid Oost.

3.4 Wachtlijsten

Eigen Kracht kende geen wachtlijsten. Alle aanmeldingen die in de onderzoeksperiode zijn gedaan, konden meteen in behandeling worden genomen.

3.5 Duur hulpverlening

Duur hulpverlening	Aantal
Geen hulpverlening	24
0 - 1 jaar	40
1 - 2 jaar	42
2 - 5 jaar	64
5 - 10 jaar	33
Meer dan 10 jaar	20
Onbekend	40
<i>Totaal</i>	<i>263</i>

Van 15% is niet bekend of er al hulpverlening aanwezig is. Worden deze zaken buiten beschouwing gelaten, dan blijkt dat 11% geen contacten met hulpverleners heeft. Het aantal gezinnen dat al langere tijd (meer dan 5 jaar) contacten met hulpverleners heeft is 24%. De grootste groep (N=64) heeft tussen de 2 en 5 jaar enige vorm van hulpverlening.

3.6 Reden aanmelding

Een van de vragen die in het kader van de registratie worden gesteld aan de Eigen Kracht-coördinator, is welke achtergrondproblematiek een rol speelt. De coördinator kan daarbij kiezen uit een aantal vaste rubrieken of 'anders' invullen en toelichten. Uit eerder onderzoek is bekend dat de achtergrondproblematiek van conferenties voor kinderen en conferenties voor volwassenen van elkaar verschilt (Gramberg, 2009a). De achtergrondproblematiek van conferenties voor zowel volwassenen als kinderen komt echter overeen met de conferenties die voor alleen kinderen zijn aangevraagd. Conferenties die uitsluitend volwassen hoofdpersonen betreffen, kennen doorgaans een andere achtergrondproblematiek.

Van alle 204 zaken waar kinderen - al dan niet in combinatie met volwassen hoofdpersonen - bij betrokken zijn, zijn er achtergrondproblemen bekend. Per zaak zijn er gemiddeld 3,4 (samenhangende) achtergrondproblemen. De reden voor het aanmelden bij Eigen Kracht in het geval van conferenties voor (ook) kinderen hangt vaak samen met pedagogische onmacht van de ouders (N=104), gedragsproblemen van het kind (N=92), overbelasting van de ouders (N=95), echtscheidingsperikelen (N=82), financiën en huisvestingsproblemen (N=62).

De conferenties voor uitsluitend volwassenen hebben vaak financiële en huisvestingsproblematiek als achtergrond (N=33), gevolgd door verstandelijke (N=17) en lichamelijke beperkingen (N=12). Per zaak zijn er gemiddeld 2,4 achtergrondproblemen geregistreerd.

Achtergrondproblematiek aanmeldingen	Kinderen (al dan niet met volwassen hoofdpersoon)	Uitsluitend volwassen hoofdpersoon	Totaal
Pedagogische onmacht / verwaarlozing	104	7	111
Gedragsproblemen kind	92	6	98
Overbelasting ouders	85	11	96
Financiën en huisvestingsproblemen	62	33	95
Echtscheidingsperikelen	82	7	89
Problemen met school	56	4	60
Psychiatrische problematiek	42	10	52
Huiselijk geweld / incest	40	3	43
Verstandelijke beperking ouders of kind	18	17	35
Dood / ziekte	24	7	31
Verslaving	21	4	25
Problemen met werk	14	9	23
In aanraking met politie	18	4	22
Lichamelijke beperking ouders of kind	9	12	21
Overig	23	9	32
<i>Totaal</i>	<i>690</i>	<i>143</i>	<i>233</i>

In de categorie 'overig' vallen problemen als communicatie tussen gezinsleden, kind weggelopen van huis, emigratie naar het buitenland, het vinden van een opvangadres, eenzaamheid/sociaal isolement, zwangerschap en hechtingsproblematiek. Deze problemen zijn maximaal 3x genoemd.

3.7 Zorgen en vragen als uitgangspunt

Bij aanmelding formuleren de aanmelders de reden van hun verwijzing en de vraag (of vragen) die zij aan de familie willen voorleggen. Zij beschrijven hun zorgen over de situatie van de kinderen of volwassen hoofdpersonen en benoemen concreet de zorgpunten. Deze vragen zijn belangrijk omdat zij het uitgangspunt van de conferentie zijn.

Bij 6 aanmeldingen is geen vraag geformuleerd (en is de conferentie ook niet doorgegaan). Voor de overige 198 zaken met (ook) kinderen zijn in totaal 733 vragen geformuleerd, dat is een gemiddelde van 3,7 onderwerp per conferentie. De vragen gaan over:

Vragen voor conferentie kind	Aantal
Gedrag kind	118
Woonplek	115
Opvoeding	110
Omgangsregeling met ouders / anderen	68
Financiën / huisvesting	65
Onderwijs	61
Vrije tijd	43
Medische kwesties	30
Werk	26
Zelfstandigheid	20
Voorziening gezag	20
Huiselijk geweld	20
Overig	37
<i>Totaal</i>	<i>733</i>

Vragen over het gedrag van het kind, de opvoeding en de (gewenste) woonplek komen het meest voor. In de categorie 'overig' vallen vragen op het gebied van het verbeteren van de communicatie tussen ouders en kinderen en/of andere gezinsleden, het versterken van het sociaal netwerk, het verbeteren van de familiestructuur, hulp bij de huishouding, rouwverwerking en het organiseren van opvang voor de kinderen.

De 59 conferenties die zijn aangevraagd voor uitsluitend volwassenen kennen in totaal 168 zorgen en vragen; dat is 2,8 per aanmelding. De vragen betreffen vooral onderwerpen als zelfstandigheid, huisvesting en financiën, vrije tijd en medische kwesties.

Vragen voor conferentie volwassenen	Aantal
Zelfstandigheid	30
Financiën / huisvesting	29
Vrije tijd	22
Medische kwesties	13
Woonplek	13
Werk	11
Gedrag kind	8
Onderwijs	7
Opvoeding	6
Omgangsregeling met ouders / anderen	6
Huiselijk geweld	3
Voorziening gezag	1
Overig	19
<i>Totaal</i>	<i>168</i>

In de categorie overig vallen vragen en zorgen als het organiseren van hulp bij een bevalling. Het voorkomen van ruzies, het tegengaan van depressief gedrag, het omgaan met geheugenverlies en het algeheel ontlasten van iemands situatie.

3.8 Achtergrondkenmerken aangemelde kinderen

3.8.1 Aantal

Bij 204 van de 263 zaken zijn kinderen betrokken. Hierbij gaat het in totaal om 351 kinderen oftewel 1,7 kind per zaak. Het maximaal aantal kinderen uit één gezin waarvoor een conferentie is aangevraagd bedraagt 5. De helft van de conferenties is voor één kind aangevraagd.

3.8.2 Leeftijd

Van alle kinderen is de leeftijd bekend. De leeftijdsgroep tussen de 5 en 12 jaar is het meest vertegenwoordigd, gevolgd door de leeftijdscategorie tussen 13 en 18 jaar.

Leeftijd kind	Aantal
0 - 4 jaar	71
5 - 12 jaar	150
13 - 18 jaar	130
<i>Totaal</i>	<i>351</i>

3.8.3 Geslacht

Van alle kinderen is het geslacht bekend. De verdeling is redelijk gelijk: 184 jongens (52%) en 167 meisjes (48%).

3.8.4 Etniciteit

Van 1 kind is de etnische achtergrond niet bekend. Twee derde van de kinderen heeft één of twee ouders die niet in Nederland geboren zijn (of is zelf niet in Nederland geboren). 30% heeft twee Nederlandse ouders en een kleine groep van 2% heeft één ouder die niet in Nederland geboren is.

Etnische achtergrond kind	Aantal
Beide ouders Nederlands	106
Eén ouder Nederlands	8
Beide ouders niet Nederlands	236
Onbekend	1
<i>Totaal</i>	<i>351</i>

Verdeeld naar de verschillende etnische groepen zijn kinderen met een Turkse achtergrond het meest vertegenwoordigd, gevolgd door kinderen met Surinaamse en Marokkaanse familiewortels. Tezamen vormen zij driekwart van de kinderen met een niet-Nederlandse achtergrond. 10% heeft een Antilliaanse achtergrond. De rest (15%) heeft ouders die geboren zijn in een groot aantal verschillende landen, zoals Ghana, Afghanistan, Sri Lanka, Dominicaanse Republiek en Somalië. Overigens heeft een deel van de kinderen ouders die in verschillende landen geboren zijn, meest voorkomend is de combinatie Suriname en Nederlandse Antillen. In dat geval is het door de coördinator eerst geregistreerde land geselecteerd.

Etnische achtergrond kind (indien niet-Nederlands)	Aantal
Turks	72
Marokkaans	54
Surinaams	52
Antilliaans	25
Overig niet-Nederlands	41
<i>Totaal</i>	<i>244</i>

3.8.5 Verblijfplaats

Van alle kinderen is de verblijfplaats bekend. Ruim twee derde (N=241) woont thuis bij één of beide ouders, 57 kinderen (16%) wonen bij familie of bekenden, 29 kinderen (8%) wonen in een leef- of crisisgroep, 14 kinderen (4%) wonen in een pleeggezin en 9 kinderen (3%) anders, zoals in een ziekenhuis of een gevangenis.

Verblijfplaats	Aantal
Bij (één van de) ouders	242
Familie of bekenden	57
Crisis- of leefgroep	29
Pleeggezin	14
Anders	9
<i>Totaal</i>	<i>351</i>

3.8.6 Woonplaats kinderen

Ruim 70% van de kinderen woont (ten tijde van de aanmelding) in de gemeente Amsterdam. Daarmee is geen verdere verdeling naar stadsdeel bekend.⁵ In de Zaanstreek wonen 22 kinderen (6%), in de regio Amstelveen 15 kinderen (4%), in de gemeente Haarlemmermeer 14 kinderen (4%) en in de gemeente Purmerend 10 kinderen (3%). De overige kinderen wonen elders in de provincie Noord-Holland (N=10) of elders in Nederland (N=14).

Drie kinderen (uit één gezin) verbleven tijdens de aanmelding in het buitenland (Turkije). Van 5 kinderen is de woonplaats onbekend.

Woonplaats	Aantal
Amsterdam	250
Zaanstad / Zaanland / Wormerveer / Krommenie / Oostzaan	22
Amstelveen / Uithoorn / Aalsmeer / Ouderkerk	15
Haarlemmermeer / Hoofddorp / Nieuw Venneep	14
Purmerend	10
Overig Noord-Holland	18
Overig Nederland	14
Overig buiten Nederland	3
Onbekend	5
<i>Totaal</i>	<i>351</i>

3.9 Achtergrondkenmerken volwassenen

Bij 140 van de 263 zaken zijn volwassen hoofdpersonen (18+ deelnemers) betrokken, waarvan in 59 zaken alleen een volwassen hoofdpersoon zonder kind. In incidentele gevallen betreft de volwassen hoofdpersoon een thuiswonend kind van net boven de 18 jaar. In totaal zijn er 181 volwassen hoofdpersonen: 56 mannen (31%) en 125 vrouwen (70%). Vrouwen zijn dus duidelijk in de meerderheid. Dit geldt zowel voor de conferenties waar ook kinderen bij betrokken zijn als voor de conferenties met alleen volwassen hoofdpersonen.

Van 9 volwassen hoofdpersonen is de leeftijd onbekend. De overige 172 volwassenen zijn tussen de 18 en 25 jaar (N=42), tussen de 26 en 40 jaar (N=59), tussen de 41 en 60 jaar (N=58) en ouder dan 60 jaar (N=13).

52 van de 181 volwassenen (29%) hebben een Nederlandse achtergrond. De grootste niet-Nederlandse groep bestaat uit de volwassenen van Surinaamse komaf (N=39), gevolgd door Turkije (N=33), Nederlandse Antillen (N=18) en Marokko (N=14). Van 2 volwassenen is de etnische achtergrond onbekend. De overige 23 volwassen hoofdpersonen zijn afkomstig uit een groot aantal verschillende landen, zoals Ghana, Afghanistan, Indonesië en Somalië.

Van 5 volwassen hoofdpersonen is de verblijfplaats onbekend. Van de overige 176 wonen er 107 (61%) zelfstandig; 26 personen (15%) wonen bij hun ouders, 22 personen (13%) bij familieleden en de overige 21 personen (12%) elders (zoals een begeleid wonen project,

⁵ WESP heeft geen gegevens over de stadsdelen verzameld. De Eigen Kracht *Centrale* deed dit wel, zie 2.4.

een kliniek, of een Blijfgroep).

Net als bij de kinderen is 70% van de volwassen hoofdpersonen (N=125) woonachtig in de gemeente Amsterdam⁶. De overige volwassenen wonen vooral in de regio rondom Amsterdam.

Woonplaats	Aantal
Amsterdam	125
Zaanstad / Zaandam / Wormerveer / Krommenie / Oostzaan	20
Amstelveen / Uithoorn / Aalsmeer / Ouderkerk	7
Haarlemmermeer / Hoofddorp / Nieuw Venneep	5
Purmerend	6
Overig Noord-Holland	9
Overig Nederland	5
Overig buiten Nederland	1
Onbekend	3
<i>Totaal</i>	<i>181</i>

⁶ WESP heeft geen gegevens over de stadsdelen verzameld. De Eigen Kracht *Centrale* deed dit wel, zie 2.4.

4 Alleen activeringsfase ('fase 1 zaken')

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk gaat over aanmeldingen die zijn afgerond in de activeringsfase. Het gaat om zaken waarin het uiteindelijk niet tot een formele conferentie gekomen is, ook wel fase 1 zaken genoemd. Dit is het geval als tijdens de voorbereiding blijkt dat een conferentie niet haalbaar is of niet meer nodig is.

4.2 Aantal

In totaal werden in de onderzochte periode 263 zaken met een registratie afgerond. Van deze zaken kwam het in 187 gevallen (71%) tot een conferentie, dat wil zeggen dat familie, sociaal netwerk en hulpverleners bijeen zijn gekomen om een plan te maken. 29% van de aanmeldingen (N=76) werd afgerond in de activeringsfase.

Bij de zaken waar een conferentie uitsluitend voor een volwassen hoofdpersoon gevraagd werd, ligt het aantal zaken dat in de activeringsfase wordt afgesloten hoger dan het gemiddelde: 37%.

4.3 Reden van niet doorgaan

Als een conferentie niet doorgaat, kan dat verschillende oorzaken hebben. Tezamen worden 123 redenen aangevoerd; 1,6 reden per zaak. In 24 situaties is een andere oplossing gevonden. Er zijn bijvoorbeeld al afspraken gemaakt over waar het kind gaat wonen of iemand gaat verhuizen naar het buitenland. In de 52 andere gevallen leidde de aanmelding niet tot een conferentie, omdat betrokkenen, familieleden of sociaal netwerk niet aan een conferentie willen meewerken (N=50), omdat teveel ruzie is binnen de familie (N=11) of omdat het netwerk te klein is (N=18). In 4 gevallen is de aanmelding weer ingetrokken door de hulpverlener.

Reden van niet doorgaan	Aantal
Andere oplossing	24
Ouders willen niet	20
Netwerk te klein	18
Volwassen hoofdpersoon wil niet	18
Minderjarige hoofdpersoon (kind) wil niet	12
Ruzie	11
Aanmelding ingetrokken	4
Andere reden	16
<i>Totaal</i>	<i>123</i>

Een aantal voorbeelden van de andere oplossingen:

'De huisvesting werd geregeld, het was beter om eerst weer 'echt' ergens te gaan wonen.'

'Hij heeft geld gekregen van zijn zus. Hij gaat met een gedeelte van de erfenis zijn huurachterstand betalen. Iemand gaat hem helpen met zijn administratie.'

'Moeder heeft zich aangemeld bij steunpunt huiselijk geweld en is verhuisd. Ze vond een Eigen Kracht-conferentie niet meer nodig.'

4.4 Aantal contacten

In de 76 zaken die in de activeringsfase zijn afgerond, hebben de coördinatoren met in totaal 481 personen contact gehad. Dat is gemiddeld 6,3 persoon per zaak. De meest voorkomende contacten waren met familieleden (N=102), ouders (N=60), vrienden (N=69), minderjarige hoofdpersonen (N=54) en volwassen hoofdpersonen (N=71). Daarnaast met professional/aanmelders (professionals (N=66) en andere hulpverleners (N=59).

4.5 Aantal fase 1 zaken per aanmelder

In Amsterdam is in de onderzoeksperiode 29% (N=76) van de aanmeldingen niet doorgedaan als conferentie. De aanmeldingen van BJAA zitten onder dit percentage: gemiddeld gaat 21% niet door. Bij de aanmeldingen via zorgaanbieders jeugdzorg geldt dit voor 37%.

Aanmelder	Aantal fase 1 zaken
BJAA - jeugdbescherming	17
BJAA - vrijwillig	8
MEE Amstel en Zaan	16
MaDi's	8
Zorgaanbieders jeugdzorg	7
Blijfgroep / vrouwenopvang	2
Gezondheidszorg / GGZ	1
Overige instellingen / professionals	6
Familielid	5
Hoofdpersoon zelf	6
<i>Totaal</i>	76

4.6 Duur hulpverlening

In 53 van de 76 gevallen is bekend hoe lang het gezin al hulpverlening had voordat de aanmelding is gedaan.

Van deze 53 gezinnen waar het niet tot een Eigen Kracht-conferentie is gekomen, hebben

21 gezinnen de conferentie aangeboden gekregen in de eerste twee jaar dat zij met hulpverlening te maken hadden, 11 gezinnen hebben tussen de twee en vijf jaar hulpverlening, 13 gezinnen langer dan 5 jaar. 8 gezinnen hadden nog professionele hulpverlening.

Duur hulpverlening	Aantal
Geen hulpverlening	8
0 tot 1 jaar	9
1 tot 2 jaar	12
2 tot 5 jaar	11
5 tot 10 jaar	5
Meer dan 10 jaar	8
Onbekend	23
<i>Totaal</i>	<i>76</i>

4.7 Achtergrondproblematiek

Er zijn gegevens bekend van alle zaken die niet zijn doorgedaan als conferentie. In totaal zijn er 220 belangrijke problemen genoemd, oftewel 2,9 probleem per zaak. Er is dus vaak sprake van een combinatie van problemen.

Achtergrondproblematiek	Aantal
Pedagogische onmacht / verwaarlozing	26
Gedragsproblemen kind	26
Financiële- en huisvestingsproblemen	25
Echtscheidingsperikelen	23
Overbelasting ouders	20
Problemen met school	15
Huiselijk geweld / incest	13
Psychiatrische problematiek	12
Verstandelijke beperking ouders of kind	12
In aanraking met politie	9
Lichamelijke beperking ouders of kind	9
Dood / ziekte	7
Verslaving	5
Problemen met werk	5
Overig	13
<i>Totaal</i>	<i>220</i>

In de categorie 'overig' vallen zaken die te maken hebben met bijvoorbeeld eenzaamheid, emigratie en een stalker. (Zie voor een splitsing tussen conferenties voor volwassenen en kinderen: hoofdstuk 5).

4.8 Zorgen en vragen

In de 76 aanmeldingen die in de activeringsfase zijn afgerond, waren de volgende zorgen en vragen uitgangspunt bij de start van de voorbereiding. In vier gevallen was de voorbereiding nog niet zover gevorderd dat er al vragen waren geformuleerd. In totaal zijn er bij de overige 72 zaken 191 zorgen en vragen genoemd, dat is 2,7 per zaak.

Vragen voor conferentie	Aantal
Woonplek	27
Opvoeding	24
Gedrag kind	23
Financiën / huisvesting	22
Omgangsregeling met ouders / anderen	16
Onderwijs	13
Zelfstandigheid	11
Vrije tijd	10
Werk	9
Huiselijk geweld	9
Medische kwesties	6
Voorziening gezag	6
Overig	15
<i>Totaal</i>	<i>191</i>

4.9 Achtergrondkenmerken aangemelde kinderen

4.9.1 Aantal

Bij 54 van de 76 fase 1 zaken zijn kinderen betrokken. Hierbij gaat het in totaal om 87 kinderen oftewel 1,6 kind per zaak.

4.9.2 Leeftijd

De leeftijd van de kinderen van de fase 1 zaken is als volgt:

Leeftijd kind	Aantal
0 - 4 jaar	12
5 - 12 jaar	37
13 - 18 jaar	28
<i>Totaal</i>	<i>87</i>

De verdeling naar leeftijd correspondeert in grote lijnen met die van alle aanmeldingen.

4.9.3 Geslacht

Van alle 87 kinderen is het geslacht bekend. Het gaat om 49 jongens (56%) en 38 meisjes (44%). Dit komt overeen met het gemiddelde voor alle aanmeldingen.

4.9.4 Etniciteit

Etnische achtergrond kind	Aantal
Nederlands	26
Turks	14
Marokkaans	20
Surinaams	13
Antilliaans	6
Overig niet-Nederlands	8
<i>Totaal</i>	<i>87</i>

Van de 87 kinderen hebben er 26 (30%) een Nederlandse achtergrond. De overige 61 kinderen hebben een Marokkaanse (N=20), Turkse (N=14), Surinaamse (N=13), Antilliaanse (N=6) of andere (N=8) achtergrond.

4.9.5 Verblijfplaats

Het merendeel van de kinderen, 70% (N=61) woont thuis bij beide of één van de ouders, 11 kinderen wonen bij familie of bekenden. De overige kinderen wonen in een pleeggezin, in een crisis- of leefgroep of anders.

Verblijfplaats	Aantal
Bij (één van de) ouders	61
Familie of bekenden	11
Pleeggezin	6
Crisis- of leefgroep	5
Anders	4
<i>Totaal</i>	<i>87</i>

4.10 Achtergrondkenmerken volwassenen

Bij 40 zaken die in de activeringsfase zijn afgesloten, zijn volwassen hoofdpersonen betrokken: 18 keer in combinatie met aanmeldingen voor minderjarige hoofdpersonen; 22 keer betreft het uitsluitend aanmeldingen voor volwassenen. Bij deze 40 zaken gaat het in totaal om 50 volwassenen, 1,3 volwassene gemiddeld. Het zijn 16 mannen (32%) en 34 vrouwen (68%).

Van 8 volwassen hoofdpersonen is de leeftijd onbekend. De overige 42 volwassenen zijn redelijk gelijkmatig gespreid naar leeftijd: tussen de 18 en 25 jaar (N=10), tussen de 26 en 40 jaar (N=14), tussen de 41 en 60 jaar (N=15) en boven de 60 jaar (N=3).

Van twee volwassenen is de etnische achtergrond niet bekend. Er zijn 14 volwassenen met een Nederlandse achtergrond (29%). De overige volwassenen zijn Antilliaans (N=11), Marokkaans (N=10), Turks (N=5), Surinaams (N=1) en overig (N=7).

31 van de 50 volwassenen (62%) wonen zelfstandig; 7 personen (14%) wonen bij hun ouders, 2 personen (4%) bij een familielid en de overige 10 personen wonen elders.

5 Wel Eigen Kracht-conferentie ('fase 2 zaken')

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk gaat over 187 zaken waarvan de voorbereiding heeft geleid tot een bijeenkomst, de Eigen Kracht-conferentie.

5.2 Duur van de voorbereiding

Als een zaak verwezen is naar Eigen Kracht start de Eigen Kracht-coördinator met de voorbereiding. Deze loopt tot de dag van de conferentie. In ongeveer de helft van de gevallen (56%) zit er niet langer dan twee maanden tussen het moment van aanmelding en de conferentie. In 29 gevallen (16%) duurde het langer dan drie maanden.

Duur van de voorbereiding	Aantal
0 - 1 maand	32
1 - 2 maanden	73
2 - 3 maanden	53
Meer dan 3 maanden	29
<i>Totaal</i>	<i>187</i>

5.3 Aanmelders

Bij de 187 zaken die tot een conferentie hebben geleid, komen er 93 aanmeldingen van het BJAA. Dat is 50%. Van deze zaken via BJAA komt 65% van de jeugdbescherming en 32% van de vrijwillige toegang.

Aanmelder	Aantal
BJAA - jeugdbescherming	60
BJAA - vrijwillig	30
BJAA - jeugdreclassering	3
MEE Amstel en Zaan	29
Zorgaanbieders jeugdzorg	12
MaDi's	12
Gezondheidszorg / GGZ	4
Woningcorporatie	4
Blijfgroep / vrouwenopvang	4
Gemeente	2
Overige instellingen / professionals	8
Familielid	10
Hoofdpersoon zelf	9
<i>Totaal</i>	<i>187</i>

5.4 Duur van de hulpverlening

In 170 gevallen is bekend hoe lang het gezin al hulpverlening had voordat de aanmelding is gedaan. Van deze 170 gevallen heeft 45% geen of korter dan twee jaar contact met hulpverleners en 55% langer dan 2 jaar.

Duur hulpverlening	Aantal
Geen hulpverlening	16
0 - 1 jaar	31
1 - 2 jaar	30
2 - 5 jaar	53
5 - 10 jaar	28
Meer dan 10 jaar	12
Onbekend	17
<i>Totaal</i>	<i>187</i>

5.5 Achtergrondproblematiek

5.5.1 Achtergrondproblematiek kinderen

Er zijn gegevens bekend van alle 150 zaken waarbij kinderen (mede) de hoofdpersoon zijn. In totaal zijn er 566 problemen genoemd, oftewel 3,8 probleem per zaak.

Achtergrondproblematiek	Aantal
Pedagogische onmacht / verwaarlozing	122
Overbelasting ouders	68
Gedragsproblemen kind	67
Echtscheidingsperikelen	62
Financiën en huisvestingsproblemen	50
Problemen met school	43
Psychiatrische problematiek	31
Huiselijk geweld / incest	29
Dood / ziekte	20
Verslaving	17
Problemen met werk	13
Verstandelijke beperking ouders of kind	12
In aanraking met politie	11
Lichamelijke beperking ouders of kind	6
Overig	15
<i>Totaal</i>	<i>566</i>

De meest genoemde problemen bij de conferenties voor kinderen zijn pedagogische onmacht/verwaarlozing, overbelasting ouders, gedragsproblemen van het kind en echtscheidingsperikelen.

5.5.2 Achtergrondproblematiek volwassenen

Er hebben 37 conferenties voor uitsluitend volwassenen plaatsgevonden. De achtergrondproblematiek van deze zaken wijkt af van de van conferenties waar kinderen (ook) hoofdpersoon zijn. Problemen op het gebied van huisvesting en financiën staan bovenaan, gevolgd door problemen op het gebied van lichamelijke of verstandelijke beperkingen. Tezamen zijn er 90 problemen genoemd, 2,4 probleem per zaak.

Achtergrondproblematiek	Aantal
Financiën en huisvestingsproblemen	20
Verstandelijke beperking ouders of kind	11
Psychiatrische problematiek	9
Overbelasting ouders	8
Lichamelijke beperking ouders of kind	6
Pedagogische onmacht / verwaarlozing	6
Problemen met werk	5
Gedragsproblemen kind	5
Echtscheidingsperikelen	4
Dood / ziekte	4
Verslaving	3
In aanraking met politie	2
Problemen met school	2
Huiselijk geweld / incest	1
Overig	4
<i>Totaal</i>	<i>90</i>

5.6 Vragen voor de conferentie

5.6.1 Vragen kinderen

De vragen die te maken hebben met woonplek, opvoeding, omgangsregeling en onderwijs zijn het meest als onderwerp geformuleerd voor de conferentie. Tezamen zijn er voor de 150 zaken 557 vragen geformuleerd, 3,7 vraag per conferentie. De meest genoemde vragen hebben betrekking op de woonplek, de opvoeding en het gedrag van het kind.

Vragen voor conferentie	Aantal
Woonplek (waar moet het kind wonen)	92
Opvoeding	88
Gedrag kind	64
Omgangsregeling met ouders / anderen	54
Financiën / huisvesting	52
Onderwijs	51
Vrije tijd	38
Medische kwesties	26
Werk	22
Zelfstandigheid	18
Voorziening gezag	15
Huiselijk geweld / incest	13
Overig	24
<i>Totaal</i>	<i>557</i>

5.6.2 Vragen volwassenen

De 37 conferenties die voor uitsluitend volwassenen zijn gehouden, kennen in totaal 118 geformuleerde vragen: 3,2 vraag per zaak. Onderwerpen op het gebied van zelfstandigheid, financiën, huisvesting en vrije tijd komen het meest voor.

Vragen voor conferentie	Aantal
Zelfstandigheid	21
Financiën / huisvesting	20
Vrije tijd	17
Medische kwesties	11
Woonplek	9
Gedrag (kind)	7
Werk	6
Onderwijs	5
Opvoeding	4
Omgangsregeling met ouders / anderen	4
Overig	14
<i>Totaal</i>	<i>118</i>

5.7 Achtergrondkenmerken kinderen

5.7.1 Aantal

Bij de 150 zaken waar kinderen (mede) de hoofdpersoon zijn, gaat het in totaal om 264 kinderen. Dat is gemiddeld 1,8 kind per fase 2 zaak.

5.7.2 Leeftijd

Leeftijd kind	Aantal
0 - 4 jaar	59
5 - 12 jaar	113
13 - 18 jaar	92
<i>Totaal</i>	<i>264</i>

5.7.3 Geslacht

Het gaat om 135 meisjes (51%) en 129 jongens (49%).

5.7.4 Etniciteit

Een derde van de kinderen heeft een Nederlandse achtergrond, de rest is Turks, Marokkaans, Surinaams, Antilliaans of heeft een andere etnische achtergrond.

Etniciteit kind	Aantal
Nederlands	88
Turks	58
Marokkaans	34
Surinaams	39
Antilliaans	19
Overig niet-Nederlands	24
<i>Totaal</i>	<i>264</i>

5.7.5 Verblijfplaats

Ruim twee derde van de kinderen (68%) woont thuis bij één of beide ouders.

Verblijfplaats	Aantal
Bij (één van de) ouders	181
Familie of bekenden	46
Crisis- of leegroep	24
Pleeggezin	8
Anders	5
<i>Totaal</i>	<i>264</i>

5.8 Achtergrondkenmerken volwassen hoofdpersonen

Bij 59 fase 2 zaken zijn in totaal 131 volwassenen betrokken. In 22 fase 2 zaken was de conferentie bestemd voor volwassenen in combinatie met minderjarige hoofdpersonen, in 37 gevallen betrof de conferentie uitsluitend een volwassen hoofdpersoon.

Het gaat om 40 mannen (31%) en 91 vrouwen (69%).

Van één volwassen hoofdpersoon is de leeftijd onbekend. De overige 130 volwassenen zijn tussen de 18 en 25 jaar (N=32), tussen de 26 en 40 jaar (N=45), tussen de 41 en 60 jaar

(N=43), boven de 60 jaar (N=10).

De meeste volwassen hoofdpersonen hebben een Surinaamse (N=38), Nederlandse (N=38) of Turkse (N=28) achtergrond.

76 van de 131 volwassenen (58%) wonen zelfstandig; 20 personen (15%) bij familie, 19 personen (15%) bij hun ouders en de overige 11 volwassenen (8%) elders.

5.9 Locatie van de Eigen Kracht-conferentie

De Eigen Kracht conferenties zijn op een groot aantal plaatsen gehouden. 70 van de 187 conferenties (37%) zijn gehouden in buurthuizen, 28 conferenties (15%) vonden in kerkgebouwen of moskeeën plaats, 26 conferenties (14%) in gebouwen van hulpverlenende instanties en 15 conferenties (8%) in horecagelegenheden. De overige 37 conferenties vonden plaats in onder andere verzorgingshuizen (N=7), schoolgebouwen (N=4), zalenverhuur (N=4) en revalidatiecentra (N=3).

5.10 Tijdstip van de Eigen Kracht-conferentie

Bijna twee derde van de conferenties (N=117) zijn doordeweeks gehouden, de rest in het weekend. 91 families kozen voor een tijdstip overdag, 49 families voor een tijdstip 's avonds en 47 families hielden de conferentie zowel 's avonds als overdag.

5.11 Duur van de Eigen Kracht-conferentie

Bijna drie kwart van de conferenties heeft maximaal 5 uur geduurd, de rest langer.

Duur van de conferentie in uren	Aantal
1 - 3 uur	16
3 - 5 uur	106
5 - 8 uur	62
Meer dan 8 uur	3
<i>Totaal</i>	<i>187</i>

Het tweede deel van de conferentie is de besloten tijd. Hierin zijn familie en netwerk met elkaar aan het beraadslagen. Ruim twee derde van de families is hiermee binnen drie uur klaar, de rest had meer tijd nodig.

Duur van het besloten deel in uren	Aantal
0 - 1 uur	19
1 - 3 uur	113
3 - 5 uur	48
Meer dan 5 uur	7
<i>Totaal</i>	<i>187</i>

5.12 Aantal deelnemers

In totaal hebben 2276 personen deelgenomen aan de 187 Eigen Kracht-conferenties. Dat is 12,2 deelnemers per conferentie. Het aantal is uitgezonderd de coördinator en een eventuele externe tolk (in 17 gevallen was dit het geval). De kleinste conferenties telde 4 deelnemers, de grootste 37 deelnemers.

Van 2192 personen is bekend in welke hoedanigheid zij aan de conferentie hebben meegewerkt. Van dit aantal zijn 309 personen (14%) minderjarig: 253 minderjarige hoofdpersonen en 56 andere kinderen (bijvoorbeeld vriendjes of vriendinnetjes).

Aanwezige familieleden	Aantal
Minderjarige hoofdpersonen	253
Volwassen hoofdpersonen	161
Ooms / tantes	294
Ouders	208
Grootouders	115
Neven / nichten	108
Anders (broers / zussen, overige familieleden)	216
<i>Totaal</i>	<i>1355</i>

Aanwezigen uit sociaal netwerk	Aantal
Vrienden	404
Anders (buren, kennissen, collega's)	34
<i>Totaal</i>	<i>438</i>

Aanwezige professionals	Aantal
Aanmelder	114
Hulpverleners	197
School	43
Anders	45
<i>Totaal</i>	<i>399</i>

Onder anders vallen ondermeer artsen en mentoren.

5.13 Afwezigen

In totaal werden 724 mensen uitgenodigd die niet kwamen: 558 familieleden en 166 professionals, 3,9 persoon per conferentie. Naar de reden van hun afwezigheid is niet gevraagd. Daarnaast waren ook bij 41 conferenties in totaal 83 personen expliciet niet welkom. Afgezet tegen 187 zijn dit gemiddeld 0,4 personen. Meestal wilde de meerderheid van de aanwezigen en/of de hoofdpersoon niet dat een bepaald persoon erbij aanwezig

was. In 10 van de 41 gevallen werd de inbreng van de niet welkome personen op een andere manier gerealiseerd: door bijvoorbeeld een brief, een telefoongesprek, een videoboodschap of door een gesprek vooraf.

5.14 Resultaat

Van alle conferenties is het resultaat bekend. In 176 gevallen (94%) bereikte de familie overeenstemming over een plan, in één geval niet en is de zaak teruggegeven aan de aanmelder. Van de 10 resterende conferenties (5%) is het plan gedeeltelijk gereed of is men er nog mee bezig.

125 plannen zijn direct als veilig, wettig en adequaat bevonden door de aanmelder. Voor 54 plannen is deze vraag niet van toepassing, omdat de conferentie door iemand uit de familie of sociaal netwerk aangevraagd is en/of er geen hulpverlening is. In 7 gevallen zijn één of meer afspraken uit het plan niet meteen goedgekeurd en is aanvullend overleg nodig geweest.

5.15 Inhoud plan

5.15.1 Vraag om professionele hulp

Van 184 conferenties is bekend of er in het plan om professionele hulp wordt gevraagd. In 140 gevallen (75%) vraagt de familie in het plan om een vorm van professionele hulp.

5.15.2 Evaluatie

De overgrote meerderheid geeft aan na verloop van tijd weer bijeen te komen om het plan te evalueren of eventueel bij te stellen. Van de 184 conferenties waar dit gegeven van bekend is, spreekt de familie in 174 gevallen (95%) een moment voor het evalueren van het plan af.

5.15.3 Noodplan

In 163 van de 184 plannen (89%) is een afspraak gemaakt over wat de betrokkenen doen als de uitvoering van het plan anders loopt dan voorzien. Meestal spreken zij af welke betrokkenen dan weer bij elkaar komen.

5.15.4 Wijziging verblijfplaats

In 101 gevallen was meer duidelijkheid over de (toekomstige) verblijfplaats een expliciet geformuleerde vraag van de conferentie. Uit de registratiegegevens blijkt dat 61 kinderen en volwassenen (van 42 conferenties) van woonplek zullen veranderen. Van 51 van deze personen is bekend wat de wijziging inhoudt. De veranderingen zijn als volgt:

- 23 personen woonden bij (één van) hun ouders, maar gaan nu naar de andere ouder (9x), familie (4x), vrienden (4x), zelfstandig (2x), pleeggezin (1x), leefgroep (1x), trainingshuis 16+ (1x) en woning netwerk (1x).
- 6 personen woonden bij familie, maar gaan nu naar de ouders (5x) en vrienden (1x).
- 9 personen woonden in een crisisopvang, maar gaan nu naar de ouders (5x) en familie (4x).
- 2 personen woonden in een leefgroep of gezinshuis, maar gaan nu naar de ouders (2x).
- 4 personen woonden in een pleeggezin, maar gaan nu naar familie (2x), ouders (2x).

- 3 personen woonden zwervend, maar gaan nu naar zelfstandige huisvesting (2x) en een traininghuis 16+ (1x).
- 1 persoon woonde in een Blijfgroep, maar gaat nu naar zelfstandige huisvesting.
- 1 persoon woonde in een begeleid wonen project, maar gaat nu naar zelfstandige huisvesting.
- 1 persoon woonde in een gesloten setting, maar gaat nu naar een open setting.
- 1 persoon woonde deels thuis, deels in een groep, maar gaat nu naar de ouders.

In onderstaande tabel staat in hoeverre de personen door de verandering van verblijfplaats gebruik gaan maken van meer of minder intensieve jeugdzorg. Zelfstandig wonen en bij de ouders wonen wordt hierbij als even intensief beschouwd. Begeleid wonen wordt als minder intensief beschouwd als het wonen in een groep.

	Intensiever	Even intensief	Minder intensief	Totaal
Aantal	13	15	23	51
Procentueel	26%	29%	45%	100%

5.16 Tevredenheid coördinator over aanmelder

Een goede samenwerking en afstemming tussen aanmelder en Eigen Kracht is van belang tijdens de voorbereiding en de conferentie zelf. Aan zowel de aanmelder als aan de coördinator is gevraagd een rapportcijfer te geven om de waardering voor elkaar uit te drukken. De resultaten van de professionele aanmelders komen in paragraaf 6.5 aan de orde.

De coördinatoren geven gemiddeld een 7,6 voor de samenwerking. Van de 187 coördinatoren die deze vraag hebben beantwoord, geven er 9 een onvoldoende (1x een 1, 1x een 3 en 1x een 5). Het meest voorkomende cijfer is een 8 (85x). Trefwoorden om de tevredenheid in een cijfer uit te drukken zijn: goed op de hoogte houden, voldoende informatie geven, veel medewerking verlenen, een open houding en meedenkend. Minder tevreden zijn een paar coördinatoren over de mogelijkheid om een afspraak met de aanmelder te maken en over 'afschuifgedrag'.

Enkele citaten die het gegeven cijfer illustreren:

'Een 6. Er was van beide kanten een gebrek aan communicatie.'

'Een 8. Heldere aanmelding en vraag. Goed verhaal op de conferentie.'

'Een 8. Goede communicatie en afspraken. Ze is erg betrokken bij gezin om laatste strohalm (Eigen Kracht-conferentie) te grijpen en er iets mee te doen.'

6 Tevredenheid professionele aanmelder

6.1 Inleiding

Na de Eigen Kracht-conferentie is een tevredenheidformulier aan de professionele aanmelders gegeven of gestuurd. Er zijn 257 formulieren aan aanmelders uitgereikt. Hiervan zijn er 216 geretourneerd, een respons van 84%.

6.2 Informatie

Als de hulpverleners een aanmelding doen, hebben zij vooral behoefte aan informatie over hun eigen rol, de werkwijze van een Eigen Kracht-conferentie en de gang van zaken tijdens een conferentie, zo is bekend uit eerder onderzoek (Van Beek, 2003). Bijna alle ondervraagde professionals beoordelen deze punten als voldoende:

- op de vraag of de aanmelder voldoende informatie over de eigen rol heeft gekregen van de Eigen Kracht- coördinator antwoordt 96% (N=207) van de respondenten met ja, 4% (N=9) met nee;
- volgens 96% (N=208) van de respondenten was de informatie over de gang van zaken tijdens de Eigen Kracht-conferentie voldoende;
- informatie over wat Eigen Kracht beoogt en inhoudt, wordt door 97% (N=209) als voldoende beschouwd.

6.3 Waardering Eigen Kracht-conferentie

Om een indruk te krijgen van de tevredenheid van de aanmelders over de Eigen Kracht-conferentie als geheel is hen gevraagd een rapportcijfer te geven aan de bijeenkomst. 212 respondenten hebben deze vraag ingevuld. De overige 4 aanmelders geven aan dat zij niet of slechts gedeeltelijk bij de bijeenkomst aanwezig zijn geweest. Het hoogste cijfer is een 10, het laagste cijfer een 2. Er zijn 8 onvoldoendes. Gemiddeld wordt de bijeenkomst met een 7,6 gewaardeerd.

Bij de beoordeling spelen de volgende aspecten een rol:

- het resultaat (plan en proces);
- organisatie van een Eigen Kracht-conferentie;
- samenwerking met de coördinator;
- inzet van de coördinator.

De volgende citaten illustreren het rapportcijfer voor de conferentie:

'Een 5. Lage opkomst, motivatie familie onvoldoende, uitkomst redelijk.'

'Een 6. Het was wat rommelig. Er had op de dag zelf een betere uitleg moeten komen over hoe de dag eruit zou zien, meer een inleiding geven, meer structuur.'

'Een 7. Veel verandering, maar niet qua hulp voor opvoeding van kinderen. Daarnaast zijn belangrijke punten niet besproken, maar dat komt door een communicatiestoring.'

‘Een 7. De sfeer was goed, het systeem nogal passief en werd door Eigen Kracht aan het werk gezet.’

‘Een 8. Ik ben tevreden over de voorbereidingsuitleg en het verloop van de Eigen Kracht-conferentie. Ook dat de coördinator de moeite neemt om de klanten uitleg te geven over de Eigen Kracht-conferentie voordat zij echt besloten hebben om met een Eigen Kracht-conferentie aan de slag te gaan, vind ik top!’

6.4 Waardering voor het plan

Het gaat in een Eigen Kracht-conferentie om het maken van een plan voor een of meerdere hoofdpersonen. Dat plan is bedoeld om de situatie van de hoofdpersoon of het gezin te verbeteren. Het plan wordt gemaakt door de familie en voorgelegd aan de aanmelder. De aanmelders accepteren het plan als de afspraken die er in staan veilig, adequaat en wettelijk toegestaan zijn.

De 182 aanmelders die een cijfer geven, waarderen het plan gemiddeld met een 7,4. Er zijn 10 onvoldoendes gegeven.

Uit de volgende citaten blijkt de onderbouwing voor het gegeven cijfer:

‘Een 4. Jammer dat er geen alternatieven aangegeven zijn als bepaalde zaken niet kunnen. Wat als fondsen negatief beoordelen? Wat als er geen indicatie afgegeven wordt? Daarnaast komt er nog veel op de dochters neer net als nu. Terwijl ze aangeven overbelast te zijn.’

‘Een 6. Het plan is nog niet echt klaar omdat deelnemers eerder weg moesten of later aan kwamen. Niemand van de deelnemers heeft afspraken opgeschreven. Later tijdnood, waardoor de coördinator het ook niet volledig heeft kunnen doen. Daardoor konden deelnemers achteraf makkelijker de afspraken ontduiken en heb ik als hulpverlener weinig in handen om deelnemers te zeggen hoe het is afgesproken.’

‘Een 7. Duidelijke afspraken gemaakt over wie wat gaat doen. De familie heeft aangegeven wat zij kunnen betekenen, maar ook wat zij niet kunnen. Vervolgens hebben zij deze vragen aan de consulent van MEE voorgelegd.’

‘Een 8. Er is een plan tot stand gekomen met afspraken op meerdere leefgebieden. Er wordt veel gedragen door een kleine kring. Hoe het isolement te verminderen is niet echt besproken, was geen vraag maar speelt wel.’

6.5 Waardering Eigen Kracht-coördinator

Een goede afstemming tussen aanmelder en coördinator is van groot belang. Om een indruk te krijgen van de tevredenheid over de samenwerking is aan de aanmelder gevraagd een rapportcijfer te geven. Het hoogste cijfer is een 9, het laagste cijfer een 2. Dit is tevens de enige onvoldoende. De aanmelders (N=214) geven de coördinator gemiddeld een 8,0.

In de samenwerking met de coördinator wordt gelet op:

- de duidelijkheid;
- de mate waarin wordt verteld wat er verwacht wordt van de aanmelder;
- de mate waarin contact wordt onderhouden met aanmelder;
- het doorzettingsvermogen;
- de gedrevenheid/enthousiasme;
- de behulpzaamheid.

Enkele citaten ter illustratie:

'Een 6. Niet doortastend genoeg en het duurde veel te lang voordat hij contact met mij heeft opgenomen om af te stemmen. Doet dingen die hij aan anderen had moeten overlaten. MEE had voor info kunnen zorgen van patiëntenvereniging. Nu ging hij daar zelf uren in stoppen, terwijl hij de weg niet weet en het niet eens wens van familie was.'

'Een 7. Prettige coördinator, fijn contact. Veel contact gehad. Echter voor de coördinator was het een moeilijke Eigen Kracht-conferentie. Met veel vragen van de klant. En het omgaan met de klant vraagt wel deskundigheid. Hierin zou misschien wat meer scholing/begeleiding nodig zijn.'

'Een 8. Regelmatig overleg, vriendelijk, grote inzet om met name kinderen te motiveren deel te nemen aan de conferentie. Dat is gelukt, kinderen hadden veel weerstand.'

'Een 9. De coördinator trad zelfstandig en activerend op en wist mij als hulpverlener goed te gebruiken om (i.v.m. de afasie) de vragen voor de Eigen Kracht-conferentie mee helder te krijgen en de familie te laten informeren over de reden waarom ik de vrouw geadviseerd heb om een Eigen Kracht-conferentie te laten organiseren.'

'Een 9. Goed bereikbaar (telefonisch en per mail), prettige samenwerking. Sluit aan bij het netwerk en is erg toegewijd.'

6.6 Waardering Eigen Kracht-regiomanager

Iets meer dan de helft van de aanmelders (128 van de 216) heeft een rapportcijfer gegeven aan de regiomanager. De overige aanmelders geven aan nauwelijks contact te hebben gehad met de regiomanager en hebben dan ook geen cijfer gegeven. Degenen die wel een rapportcijfer hebben gegeven, waarderen de regiomanager met gemiddeld een 7,7. Er zijn geen onvoldoendes. Ook van degenen die wel cijfers hebben gegeven, zegt een deel dat er weinig contact is geweest, maar dat dit ook niet nodig was.

Enkele citaten om het cijfer te illustreren:

'Een 8. Gewoon goed. Snelle reactie en adequaat actie ondernomen.'

'Een 8. Regiomanager was goed bereikbaar en heeft de aanmelding zeer vlot doorgegeven aan de coördinator!'

'Een 9. Onvermoeibaar blijven kijken, na- en meedenken van wat wel mogelijk is en

vooral achter de coulissen het werk verzetten.'

6.7 Overige opmerkingen en suggesties

De vragenlijst wordt besloten met de vraag of de aanmelder nog opmerkingen of suggesties heeft. Van de 216 aanmelders hebben 124 mensen van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. Een aantal opmerkingen heeft betrekking op waardering voor Eigen Kracht als geheel of de Eigen Kracht-coördinator. Sommige aanmelders wijzen op specifieke omstandigheden in het geval van deze conferentie. Ook zijn er een paar opmerkingen over de gevolgde procedures of over het eigen handelen. Een kleine selectie:

'Het is me al met al goed bevallen. Het kost wel tijd maar het heeft dan ook wel zijn vruchten afgeworpen. Hoe alles verloopt staat of valt met betrokkenheid hulpverlener en 'tact' van coördinator is in dit geval een goede samenwerking.'

'Voor datum plannen graag contact met aanmelder. Verslag vanuit kind schrijven (dus tante i.p.v. zus van vader).'

'Wellicht bij de hulpvragen meer aangeven waarom, verantwoording van keuzes, aangeven dat alle vragen belangrijk zijn, even belangrijk.'

'Als de coördinator met de doelgroep dove mensen werkt, dan moet de coördinator goed op de hoogte zijn van wat doof zijn inhoudt. Of goed afstemmen met hulpverlener.'

'Goed dat er 1 contactpersoon is!! Directe uitleg van coördinator naar deelnemers, aan de hand van huisbezoek belangrijk! Mensen moeten goed weten waar het om gaat. Positief dat alles financieel ondersteund wordt (locatie enz).'

7 Tevredenheid kinderen en jongeren

7.1 Inleiding

Aan kinderen en jongeren die hebben deelgenomen aan een Eigen Kracht-conferentie wordt een speciaal tevredenheidsformulier uitgereikt. Er zijn bij de onderzochte conferenties 205 formulieren uitgezet. Van deze conferenties zijn er 103 formulieren door kinderen geretourneerd, een respons van 50%.

7.2 Achtergrondkenmerken respondenten

De formulieren zijn afkomstig van 42 jongens en 61 meisjes. Ruim de helft (N= 103) is tussen de 13 en 18 jaar oud, de rest tussen de 5 en 12 jaar. Eén respondent is onder de 5 jaar.

Op de vraag voor wie de conferentie bedoeld was, antwoordt de meerderheid dat het voor henzelf was en/of voor hun broer of zus. Kinderen uit hetzelfde gezin verwijzen daarbij naar elkaar. Het aantal genoemde personen ligt hoger dan het aantal kinderen, omdat de conferentie ook voor meerdere kinderen tegelijk kan zijn gehouden. Bij anders wordt vaak 'het gezin' genoemd.

Voor wie is de conferentie gehouden?

Persoon	Aantal
Mijzelf	73
Broer / zus	32
Vader / moeder	15
Neef / nicht	11
Vriend / vriendin	10
Anders	11
<i>Totaal</i>	<i>152</i>

7.3 De Eigen Kracht-conferentie

Er is aan de kinderen gevraagd om een rapportcijfer te geven voor de conferentie. Zij gaven de conferentie gemiddeld een 7,6. Er zijn 11 onvoldoendes (2x een 1, 3x een 2, 2x een 3 en 4x een 5). De kinderen baseren hun cijfer vooral op of het gezellig was, of er een goede oplossing is gekomen en of het duidelijk was. Een aantal kinderen vond de conferentie erg saai en lang duren.

67 van de 103 kinderen (65%) voelden zich tijdens de conferentie op het gemak, 31 kinderen (30%) gedeeltelijk en 5 kinderen (5%) niet. Tweederde van de kinderen (N=70) zegt dat er goed naar hen is geluisterd is, 7 kinderen vinden dat er redelijk naar hen geluisterd is, 6 kinderen vinden dat er niet naar hen geluisterd is en 20 kinderen hebben hier geen mening over gegeven.

14 kinderen (14%) vonden dat er mensen bij de conferentie aanwezig waren die er beter niet hadden kunnen zijn. De overige 89 kinderen zeggen dat er geen ongewenste personen aanwezig waren.

Enkele citaten:

'Een 2. Er is niks uitgekomen, slecht geregeld, vaag.'

'Een 7. Moet nog zien wat ervan komt. Iedereen doet wel erg zijn best. Dat kun je zien.'

'Een 8. Ik vind dat we wat hebben bereikt, alleen was het een beetje saai.'

'Een 8. Ze waren heel lief en ik ben hun dankbaar dat ze hebben geholpen met dit probleem.'

Ook de tijd samen (het besloten deel) wordt door de meeste kinderen (N=79) gewaardeerd. Zeven kinderen vonden deze periode niet leuk. De waardering hangt met name af van de sfeer (gezelligheid) en of er goed geluisterd werd naar elkaar en ook naar het kind zelf. Uit de toelichtingen blijkt de (on)tevredenheid:

'Niet iedereen kende ik, maar ik gaf zeker mijn mening, de ene keer was er een lach en de andere keer een traan en soms waren er onenigheden (dus er tussenin).'

'Omdat we voor het eerst weer met z'n allen waren, de familie samen.'

'Omdat het soms wel goed ging, maar ik kon er niet tegen toen iedereen door elkaar praatte.'

'Er waren veel goede ideeën en ik mocht ook veel vertellen bijvoorbeeld welke activiteit ze konden doen.'

7.4 Het plan

Er is de kinderen ook gevraagd een cijfer voor het plan te geven. Zij gaven het plan gemiddeld een 8,3.

Er zijn 7 onvoldoendes (2x1, 1x2, 2x3, 2x5). Tien kinderen vonden dat er mensen ontbraken die nodig waren om een goed plan te maken, zoals een ouder, een tante of een grootouder.

Enkele citaten ter illustratie:

'Een 5. Want er werden veel dingen besproken die niet eerst met mij overlegd werden.'

'Een 8. Het zijn goeie afspraken, alleen elke dag iets doen en afwassen vind ik iets minder.'

'Een 10. Omdat we een goed plan de campagne hebben gemaakt wat wel eens

heel veel nut kan hebben.'

7.5 Eigen Kracht-coördinator

De Eigen Kracht-coördinator wordt door de jongeren hoog gewaardeerd. Gemiddeld krijgt de coördinator het rapportcijfer 8,6. Er zijn drie onvoldoendes (1x2 en 2x4). Een derde van de kinderen geeft daarentegen het rapportcijfer 10. Als belangrijke eigenschappen van de coördinator noemen de jongeren: dat hij of zij aardig is, duidelijk is, de dingen goed regelt en behulpzaam is.

Citaten om de tevredenheid uit te drukken:

'Een 6. Omdat ik het soms niet helemaal eens was met wat zij wilde.'

'Een 7. Ze heeft goed geluisterd, en heeft gedaan wat ze kon doen om de familie bij elkaar te laten komen.'

'Een 8. Ze legt goed uit, maar herhaalt veel. Wat af en toe wel fijn is. Ik vind dat ze zoveel uitlegt dat je daarna geen vragen meer hebt, wat ik wel fijn vind!'

'Een 8. Ze praatte veel maar het meeste alleen maar goede dingen.'

'Een 9. Ze hielp ons echt heel goed! Ze kon ons goed rustig houden zonder boos te worden!'

7.6 Overige opmerkingen

Enkele kinderen hebben van de mogelijkheid gebruik gemaakt om nog een opmerking aan het eind van de vragenlijst te plaatsen.

'Ik vond het echt heel erg leuk en als er een volgende keer komt, moet het weer zo zijn.'

'Ik ben erg dankbaar voor jullie hulp bij ons gezin, en met het plan maken.'

8 Tevredenheid volwassen deelnemers uit familie en sociaal netwerk

8.1 Inleiding

In de onderzoeksperiode was bij alle 187 gehouden conferenties vertegenwoordiging uit de familie of het sociaal netwerk aanwezig. Tezamen waren er 1793 personen uit familie en sociaal netwerk. Van hen hebben er 1273 een tevredenheidformulier gekregen. De respons bedroeg 890 formulieren oftewel 70%.

De tevredenheidformulieren zijn met name ingevuld door vrienden, ooms/tantes en broers/zussen.

Samenstelling volwassen respondenten	Aantal	Percentage
Vader	61	7%
Moeder	81	9%
Broer / zus	103	12%
Opa / oma	70	8%
Oom / tante	140	16%
Neef / nicht	41	5%
Vriend / vriendin	205	23%
Volwassen kinderen	18	2%
Hoofdpersoon zelf	13	1%
Buren	19	2%
Anders	108	12%
Onbekend	31	3%
<i>Totaal</i>	<i>890</i>	<i>100%</i>

De categorie 'anders' omvat een gevarieerde categorie met relaties als stiefouders, pleegouders, schoonfamilie. Ook overige kennissen, contacten via een sportclub of een kerk en collega's vallen in deze rubriek. De categorie 'onbekend' omvat deelnemers die het formulier hebben ingevuld, maar niet hebben aangegeven in welke relatie zij tot het kind of de volwassen hoofdpersoon staan.

8.2 Informatie

8.2.1 Inleiding

Als het goed is, hebben de deelnemers vooraf contact gehad met de aanmelder en de Eigen Kracht-coördinator. Het is de bedoeling dat de aanmelder het idee van de Eigen Kracht-conferentie bij de deelnemers introduceert en de te bespreken vragen voorlegt. De Eigen Kracht-coördinator bereidt vervolgens de Eigen Kracht-conferentie voor. Tijdens de Eigen Kracht-conferentie geven de aanmelder en eventueel andere aanwezige professionalinformatie over de problemen en hulpmogelijkheden.

8.2.2 Voldaan aan informatiebehoefte

Er is de respondenten gevraagd of zij voldoende informatie hebben gekregen over de bedoeling van de Eigen Kracht-conferentie, de gang van zaken tijdens de Eigen Kracht-conferentie, de situatie van het kind/volwassen hoofdpersoon en de hulpmogelijkheden. Op al deze punten zijn de ondervraagde volwassen deelnemers in grote meerderheid tevreden (scores van meer dan 90% positief). Over de hulpmogelijkheden heeft men minder vaak voldoende informatie ontvangen dan over de andere punten.

Voldoende informatie over	Ja	Nee	Totaal
Bedoeling	871	14	885
Gang van zaken	841	22	863
Situatie kind / gezin	825	25	850
Hulpmogelijkheden	747	80	827

Op de vraag of er voor de conferentie is gevraagd welke informatie de deelnemers wilden hebben, antwoordt 84% met ja, 16% met nee. Deze vraag is het meest gesteld door de Eigen Kracht-coördinator (N=604), in mindere mate door familie en vrienden (N=151), hulpverleners (N=106) of anderen (N=24).

Van de mensen die de vraag met 'ja' beantwoordden (N=737), heeft 89% de gevraagde informatie ook gekregen, 7% ten dele en 4% niet.

8.3 Meewerken aan een oplossing

8.3.1 Inleiding

Het is de bedoeling dat in de Eigen Kracht-conferentie iedereen een bijdrage levert aan het maken van het plan. Dat kan zijn door hulp aan te bieden, maar zeker zo van belang is het meedenken en meewerken tijdens het besloten gedeelte als de familie 'onder ons' is. Bij de besloten tijd zijn geen professionele hulpverleners aanwezig. Om enigszins een beeld te krijgen van de betrokkenheid van de deelnemers bij het besluitvormingsproces, is hen gevraagd of zij zelf informatie hebben kunnen toevoegen, in hoeverre zij hebben kunnen vragen en zeggen wat zij wilden en of zij vinden dat ze hebben kunnen meewerken aan een oplossing.

8.3.2 Informatie geven

Professionals beschikken over informatie, maar familieleden en sociaal netwerk ook. Op de vraag of men zelf informatie heeft toegevoegd aan de Eigen Kracht-conferentie antwoordt 65% bevestigend en 35% ontkennend (N=832). Het gaat bijvoorbeeld over drugsproblematiek, financiële vergoedingen, de gezinssituatie, ideeën voor te nemen maatregelen en informatie over opvangmogelijkheden.

8.3.3 Vragen

Op de vraag of men tijdens de bijeenkomst heeft kunnen vragen wat men wilde, hebben 887 mensen geantwoord. 91% van hen antwoordde met ja, 6% met ten dele en 3% met nee.

'De conferentie duurde erg lang (ruim 9 uur), mede doordat iedereen zijn vragen en meningen kon uiten.'

'Ik heb kunnen vragen en zeggen wat ik wilde.'

'Er komen altijd nog wat vragen in je op na afloop.'

'Alles wordt doorgedrukt, het moet allemaal heel snel, ik voelde mij opgejaagd.'

8.3.4 Zeggen

Op de vraag of men tijdens de bijeenkomst heeft kunnen zeggen wat men wilde, hebben 885 mensen geantwoord. Hierbij antwoordde 91% met ja, 6% met ten dele en 3% met nee.

'Het was zo gericht op een oplossing in de toekomst, dat er weinig ruimte was voor reflectie en abstractie.'

'Ik heb geprobeerd dingen aan te dragen onder andere de ouders even gescheiden te houden en de kinderen meer verantwoordelijkheid te geven.'

'Ik heb duidelijk gemaakt hoe ik haar zou kunnen ondersteunen.'

'Ik had nog zoveel vragen, onduidelijkheden en dingen te zeggen. Er was geen gespreksleider, dus kwam het aan op degene die het meest naar voren sprongen.'

8.3.5 Meewerken aan de oplossing

Op de vraag of men heeft kunnen meewerken aan de oplossing hebben 877 mensen geantwoord. Hierbij antwoordde 81% met ja, 16% met ten dele en 3% met nee.

'We hebben geen afspraken kunnen maken omdat de ouders te negatief zijn.'

'We hebben samen een plan gemaakt met werkzaamheden die we met z'n allen gaan uitvoeren.'

'Het gaat voornamelijk over opvang bij afwezigheid. Hoe is het met de zorg bij ziekte van de kinderen of ander problemen.'

'Bij mijn weten is alles goed doorgesproken en hebben we na het horen van ieders mening samen de besluiten voor het plan gemaakt.'

8.3.6 Op gemak voelen

Op de vraag of men zich tijdens de bijeenkomst op zijn gemak voelde hebben 878 mensen geantwoord. Bijna 85% geeft aan zich inderdaad op zijn gemak te hebben gevoeld, 10% vindt dit ten dele het geval en 5% vindt van niet. Ook tijdens het besloten deel heeft de overgrote meerderheid zich op het gemak gevoeld. 87% zegt van wel, 9% zegt ten dele en 4% zegt van niet (N=856).

Enkele citaten van respondenten die hun gemoedstoestand omschrijven:

'Het waren soms zeer provocerende situaties.'

'Gespannen sfeer, werd niet weggenomen.'

'De sfeer was goed, soms een beetje emotioneel.'

'Eerst wist ik niet hoe het zou uitpakken, maar later voelde ik me steeds meer op

mijn gemak.'

'Eerst niet maar gelukkig nam er iemand de leiding en alles verliep verder voorspoedig.'

8.4 Waardering Eigen Kracht-conferentie

Om een indruk te krijgen van de tevredenheid van de deelnemende leden van familie en sociaal netwerk over de conferentie als geheel is hen gevraagd een rapportcijfer te geven. 41 van de 879 respondenten (5%) geven de conferentie een onvoldoende: 5x1, 2x2, 5x3, 13x4 en 16x5. Het gemiddelde cijfer voor de conferentie als geheel is een 7,7.

Enkele citaten ter toelichting:

'Een 4. Slecht voorbereid, te lange duur, gebrekkige accommodatie.'

'Een 5. Ik vond het zelf weinig toevoegen. Wel zag ik dat het voor de moeder als moeilijk maar ook heel steunend is ervaren.'

'Een 6. Duurt te lang, aandacht verslapt, belangrijke punten worden vergeten.'

'Een 7. Omdat het goed was onze ideeën uit te wisselen en daar een geheel van te maken in een toekomst visie/plan.'

'Een 9. We zijn heel ver gekomen met benoemen wat er gebeurd is en we hebben een heleboel goede afspraken/oplossingen gemaakt.'

Er is apart gevraagd naar het rapportcijfer voor het besloten deel waarbij alleen familie en sociaal netwerk bijeen zijn. 836 mensen hebben deze vraag beantwoord. De waardering voor dit deel van de conferentie ligt op een iets lager niveau als voor de conferentie als geheel, namelijk een 7,5. Er zijn 74 onvoldoendes gegeven: 8x1, 2x2, 13x3, 15x4, 36x5.

Mensen die de conferentie als geheel beter waarderen dan de besloten tijd, zijn vooral ontevreden over het feit dat er geen onafhankelijk persoon tijdens het tweede deel aanwezig was. Het omgekeerde komt ook voor: er zijn mensen die het besloten deel beter waarderen, omdat er geen hulpverleners aanwezig waren en men zich vrijer voelde.

Enkele citaten ter toelichting van de waardering voor het besloten deel:

'Een 4. Best rommelig omdat er géén toezicht was tijdens besloten tijd'.

'Een 5. Het was te haastig, men nam er niet echt de tijd voor. Op het eind moest iedereen weg.'

'Een 5. Problematiek is te groot en ingewikkeld om zonder mediator/begeleider op te lossen.'

'Een 7. De conferentie heeft geleid tot oplossingen (nu nog afwachten of dit daadwerkelijk zal gebeuren).'

'Een 8. Ik heb op mijn donder gekregen, maar ze hebben wel verteld dat zij dit doen om mij te helpen.'

'Een 9. Omdat ik nog nooit zo'n open gesprek met mijn familie heb gehad.'

8.5 Waardering plan

De meeste mensen vinden dat er genoeg mensen aanwezig zijn geweest om het plan op te kunnen stellen. 91% is hier tevreden over, 9% niet. Het uiteindelijke plan (en de bijbehorende afspraken) wordt door de meeste mensen gewaardeerd als goed. Gemiddeld geven de 840 respondenten die op deze vraag antwoord hebben gegeven een 7,8 voor het plan. 39 respondenten geven een onvoldoende: 4x1, 1x2, 5x3, 12x4 en 17x5.

Enkele citaten illustreren het gegeven cijfer:

'Een 4. Geloof er niet in dat het echt gaat gebeuren, kan denk ik niet, althans niet op zo'n korte termijn.'

'Een 5. Kleine oplossingen in bepaalde situaties, zonder bedding in ruimer kader.'

'Een 7. Best haalbaar, maar het ideale is er nog niet.'

'Een 7. Het plan is alleen om de hoge nood op de korte termijn op te lossen en voorziet te weinig in een oplossing voor de lange termijn. Vader heeft niet mee overlegd, onduidelijk of hij het accepteert.'

'Een 8. Door dit plan ontstaat er duidelijkheid in mijn situatie en je weet waarvoor zo een plan staat en dat het uitvoerbaar is.'

'Een 10. Dit is een heel goed medium om verder te komen in je leven. Het is echt geweldig!'

8.6 Waardering coördinator

De Eigen Kracht-coördinator is degene die de deelnemers bij elkaar brengt en de conferentie faciliteert. Hoe kijken de deelnemers aan de conferentie aan tegen deze persoon? 856 respondenten hebben deze vraag beantwoord. Het gemiddelde cijfer is een 8,1. Er zijn 20 onvoldoendes (3x1, 3x2, 4x3, 3x4 en 7x5).

De familieleden vinden het belangrijk dat de coördinator geduldig is, duidelijk uitlegt, de tijd voor dingen neemt, vriendelijk blijft, neutraal is, de dingen goed geregeld heeft en iedere partij goed aan het woord laat.

Enkele citaten die het cijfer onderbouwen:

'Een 4. Helder, vriendelijk, empathisch, prima mens maar misser in samenstellen van gezelschap alsmede toch te directief aanwezig.'

'Een 6. Er werd gehamerd op de aanwezigheid van de kinderen, wat wij absoluut niet wilden. Bij nader inzien zouden ze er geen baat bij hebben gehad. Er werd gehamerd op de aanwezigheid van een vriend wat wij ook absoluut niet wilden. En daar werd behoorlijk over doorgedramd.'

'Een 7. Misschien iets meer tijd/gelegenheid geven tussen de onderwerpen door om de belangrijke zaken te laten vertalen in de eigen taal van de hulpzoekende omdat deze al per definitie (in dit geval) snel overstemd wordt of niet gehoord wordt.'

'Een 8. Alles was goed geregeld; de locatie, de informatie en de verzorging. Ook duidelijkheid omtrent zijn kunnen en taakomschrijving.'

'Een 9. Prima voorbereid en uitgelegd wat de bedoeling is van de conferentie en goed ingespeeld op het gedrag/vragen van de deelnemers.'

'Een 9. Ze weet waar ze over praat, laat geen woorden in de mond leggen; gewoon een leuk mens.'

8.7 Waardering aanmelder

Gevraagd is aan de familieleden of de aanmelding is gedaan door een professionele hulpverlener en zo ja, welk rapportcijfer men dan aan de aanmelder wil geven. 538 personen (63%) zeggen dat de aanmelding door een professional is gedaan, 185 personen (21%) zeggen van niet en 135 mensen (16%) weten het niet. De aanmelder-professional krijgt gemiddeld een 7,6. Er zijn 27 onvoldoendes (15x5, 5x4, 1x2 en 6x1).

Enkele respondenten lichten hun cijfer toe:

'Een 5. Ze liet zich niet zien op de conferentie en ik wist van niks van wat er aan de hand was.'

'Een 6. Ik vond de hulpverlener(s) niet heel professioneel. De inleiding die ze gaven was te lang en de "reden" van deze conferentie: "Ik weet het niet meer".'

'Een 7. Hulp extern had sneller kunnen komen. Wel goed dat Eigen Kracht is ingezet.'

'Een 8. De aanmelders hebben de problematiek en urgente behoeften duidelijk

neergezet.'

'Een 10. Uitmuntend. Kan niet anders zeggen. Zou niet weten hoe het beter zou kunnen.'

8.8 Overige opmerkingen en suggesties

Aan het einde van de vragenlijst hebben de deelnemers de gelegenheid een afsluitende opmerking te maken of suggestie te geven. De suggesties hebben met name betrekking op het middel Eigen Kracht, het proces en het verloop van de conferentie of het functioneren van de coördinator. Opmerkingen worden ook gemaakt om nog eens extra de (on)tevredenheid te benadrukken.

Een kleine selectie uit de gemaakte opmerkingen:

'Meer inside-information om 'probleem-aanpak' op te kunnen baseren. Alle deelnemers moeten op de hoogte zijn van voorgeschiedenis. Wat heeft geleid tot deze conferentie (heel concreet).'

'Ik hoop dat de coördinator na verloop van tijd opnieuw contact opneemt met de betrokkenen om na te gaan hoe een en ander heeft gewerkt. Wat gebeurt er als afspraken niet zijn gelukt en dergelijke?'

'Alle betrokkenen goed motiveren om te komen, omdat je anders zoveel woorden en gedachten over diegene verspilt. Duurde te lang. De hoofdpersoon zat er alleen nog maar een beetje bij op het laatst.'

'Geen avondsessie met jonge kinderen of anders oppas regelen. Nu zorgden de kinderen voor teveel afleiding en onrust.'

'Van tevoren afspreken hoe lang de bijeenkomst maximaal mag duren.'

'Een soort na-evaluatie om te zien hoe de werking van het plan loopt.'

9 Follow-up

9.1 Inleiding

Als een Eigen Kracht-conferentie volgens plan verloopt is het resultaat een door de familie opgesteld en gedragen plan. In dat plan staan afspraken van familie en bekenden onderling en eventueel vragen aan hulp- of dienstverlenende organisaties. 176 conferenties zijn afgesloten met een plan. De tevredenheid over dit plan is over het algemeen groot. Aanmelders geven een 7,4, familieleden een 7,8 en kinderen een 8,3 voor het plan (zie de hoofdstukken 6-8). Maar dit zegt nog niets over de uitvoering van het plan. In hoeverre worden de afspraken uit het plan nagekomen? Om hier inzicht in te krijgen wordt na idealiter drie maanden gevraagd hoe het met de uitvoering vordert. Van de in de onderzoeksperiode 187 gehouden conferenties zijn deze gegevens van 133 conferenties bekend: 100 uit 2008 en 33 uit de eerste helft van 2009. Dit betekent een vertegenwoordiging van 71%.

9.2 Moment van follow-up

De coördinator onderhoudt na het afronden van de conferentie en het opsturen van het plan geen relatie meer met de deelnemers. Hij of zij belt na 1 maand nog op voor procesdoeleinden, omdat eerder onderzoek heeft geleerd dat juist na een maand een telefoontje het proces van de uitvoering in goede zin kan beïnvloeden. Gegevens over deze telefoongesprekken worden niet vastgelegd. Na drie maanden belt de Eigen Kracht-coördinator nogmaals, maar dan alleen voor onderzoeksdoeleinden, namelijk om het door WESP ontwikkelde follow-upformulier in te vullen. Bedoeling is dat er met de belangrijkste betrokkenen bij de conferentie wordt gebeld. In ruim de helft van de gevallen is er binnen 3 maanden contact geweest, in een derde van de gevallen was dit contact tussen de vier en vijf maanden na de conferentie.

Tijd na de Eigen Kracht-conferentie	Aantal
2 - 3 maanden	72
4 - 5 maanden	45
6 - 8 maanden	13
Langer dan 8 maanden	3
<i>Totaal</i>	<i>133</i>

9.3 Aantal personen

In het kader van de follow-up hebben de coördinatoren gesproken met in totaal 425 personen, dit is 3,2 persoon per conferentie. Er is gesproken met:

Gesproken met	Aantal
Familieleden en sociaal netwerk	256
Aanmelders / professionals	118
Hulpverleners	10
Overigen	41
<i>Totaal</i>	<i>425</i>

Onder familie en sociaal netwerk vallen ook de minderjarige hoofdpersonen; minstens 50 geïnterviewde personen uit familie en sociaal netwerk zijn minderjarigen.

9.4 Mate van uitvoering

9.4.1 Inleiding

De dataverzameling van de follow-up gegevens uit Amsterdam en omstreken hangt samen met de landelijke dataverzameling. Met ingang van 1 januari 2009 is de landelijke dataverzameling van follow-up gegevens veranderd. Hierdoor is het niet altijd mogelijk om de gegevens van 2008 (N=100) en de eerste helft van 2009 (N=33) bij elkaar te tellen. In de komende paragrafen is dan ook een onderscheid gemaakt tussen de follow-up 2008 en die van 2009.

9.4.2 Mate van uitvoering 2008

In 2008 is aan de betrokkenen gevraagd in hoeverre het plan is uitgevoerd. Daarbij kon men kiezen uit drie mogelijkheden 'geheel uitgevoerd', 'ten dele uitgevoerd' en 'niet uitgevoerd'. Geheel uitgevoerd wil zeggen dat ook echt alle afspraken zijn uitgevoerd. Wanneer één of meer afspraken niet zijn uitgevoerd, geldt de antwoordcategorie 'ten dele'.

Zijn de afspraken uit het plan uitgevoerd?

Mate van uitvoering 2008	Ja	Ten dele	Nee	N=
Kind / jongere	42%	40%	18%	50
Familieleden	50%	40%	10%	125
Aanmelders (professionals)	43%	39%	18%	88
Hulpverleners (geen aanmelders)	20%	50%	30%	10
Overigen	46%	41%	12%	41
<i>Totaal</i>	<i>45%</i>	<i>40%</i>	<i>15%</i>	<i>314</i>

Een ruime meerderheid vindt dat het plan tenminste gedeeltelijk is uitgevoerd en afspraken zijn nagekomen. Ongeveer 15% is van mening dat het plan in zijn geheel niet is uitgevoerd. Bijna de helft meent dat het plan wel in zijn geheel is uitgevoerd en de anderen vinden dat het ten dele is uitgevoerd. De (kleine) groep hulpverleners die geen aanmelder was, wijkt in negatieve zin af in haar oordeel. De mening van de overige groepen ontloopt elkaar niet veel. Aanmelders (professionals) hebben in de meeste gevallen dezelfde mening als familieleden of de kinderen over de uitvoering van het plan.

Bij vijftien van de honderd conferenties spreken vertegenwoordigers van de diverse categorieën elkaar tegen. Familieleden zijn bijvoorbeeld positiever dan de aanmelders of andersom.

Enkele voorbeelden:

- Oma en BJAA spreken elkaar tegen als het gaat om het hulp zoeken van vader. Volgens oma zoekt vader hulp en is zijn gedrag gewijzigd, volgens BJAA ontkent vader een verslavingsprobleem te hebben.
- Vader en moeder zijn positiever over hoe het nu gaat. Geven aan dat het beter gaat. Tante zegt dat er nog steeds dingen niet goed gaan.
- Jongere zegt dat er niets van terecht is gekomen, hangt de telefoon op en is vervolgens niet meer bereikbaar. Stiefvader zegt geen contact meer met kind te hebben en moeder heeft dat ook niet. Voogd is echter tevreden met verloop plan.

In de meeste plannen wordt opgenomen dat de familie, al dan niet in het bijzijn van hulpverleners, na enige tijd bijeen zal komen om het plan te evalueren. Dit is uiteindelijk in ruim de helft van de gevallen ook daadwerkelijk gebeurd (56 van de 100). 36 van deze evaluaties vonden plaats met hulpverleners en familieleden, de overige 20 evaluaties hebben alleen in familiekring plaatsgevonden.

9.4.3 Mate van uitvoering 2009

Mate van uitvoering 2009	Geheel	Ten dele	Geheel niet	Weet niet	N=
Hoofdpersoon	9 (29%)	16 (52%)	2 (6%)	4 (13%)	31
Familieleden en sociaal netwerk	20 (40%)	23 (46%)	4 (8%)	3 (6%)	50
Aanmelders (professionals) ⁷	8 (27%)	13 (43%)	3 (10%)	6 (20%)	30
<i>Totaal</i>	<i>37 (33%)</i>	<i>52 (47%)</i>	<i>9 (8%)</i>	<i>13 (12%)</i>	<i>111</i>

Enkele citaten ter toelichting:

'Moeder is opgenomen voor haar verslaving waardoor een aantal afspraken met betrekking tot de omgang niet zijn gerealiseerd.' (hoofdpersoon)

'Situatie is veranderd na 1 maand; werktijden vader zijn aangepast waardoor hij meer zelf kan doen.' (aanmelder)

'Ze staat op de wachtlijst bij de afkickcentrum, we bellen ons suf maar nog steeds geen antwoord. Maar het plan is wel in werking.' (familie en sociaal netwerk)

'Mensen uit netwerk zijn niet in staat geweest de afspraken uit te voeren door diverse omstandigheden.' (aanmelder)

'Sommige onderdelen zijn door tijdgebrek nog niet uitgevoerd.' (familie en sociaal netwerk)

'Het plan is bijna uitgevoerd. Wat nog gedaan moet worden is het aanschaffen van speelgoed voor de kinderen, maar dat valt niet onder MEE.' (hoofdpersoon)

⁷ 12 van de aanmelders zijn van BJAA, 8 van MEE, de overige 10 van overige organisaties.

'Gaat langzaam allemaal goede kant op. Soms kleine terugval maar het heeft gewoon veel tijd nodig.' (familie en sociaal netwerk)

'Het plan is voornamelijk gemaakt voor het geval hoofdpersoon komt te overlijden. Dat is tot op heden nog niet gebeurd, dus plan is nog niet uitgevoerd.' (hoofdpersoon)

'Sommige onderdelen zijn door tijdgebrek nog niet uitgevoerd.' (familie en sociaal netwerk)

9.4.4 Mate van uitvoering 2008 en 2009

Als we de gegevens uit de vorige twee paragrafen met elkaar in verband brengen, blijkt dat circa 40 % van de respondenten vindt dat het plan geheel is uitgevoerd en dat de in het plan vastgelegde afspraken zijn nagekomen. Circa 45 % vindt dat het plan gedeeltelijk is uitgevoerd. Ongeveer 12% is van mening dat het plan in zijn geheel niet is uitgevoerd, de rest weet het niet.

9.5 Effecten

In de vragenlijst 2009 is naar de effecten van de conferentie gevraagd. Er is gevraagd hoe de situatie van de hoofdpersoon en eventueel minderjarige kinderen van de hoofdpersonen zich heeft ontwikkeld.

Van de ondervraagde hoofdpersonen vindt tweederde (20 van de 31) dat zijn of haar situatie is verbeterd, 2 personen vinden hun situatie verslechterd. De volwassen hoofdpersonen (N=18) vinden dat in ruim van de helft van de situaties het beter gaat met hun kinderen, geen van hen vindt de situaties van de kinderen verslechterd. Van de minderjarige hoofdpersonen (N=11) vindt bijna de helft dat de situatie van hun ouder(s) is verbeterd.

Van de ondervraagde aanmelders (N=30) vindt de helft dat de situatie van de hoofdpersoon is verbeterd, een derde denkt dat die ongeveer hetzelfde is gebleven. Als het om minderjarige hoofdpersonen gaat, vinden de aanmelders dat in 2/3 van de situaties er verbetering is opgetreden. Bij ouders is dat volgens de aanmelders in 40% van de situaties het geval.

Deelnemers uit familie en netwerk (N=50) vinden dat in bijna de helft van de situaties er verbetering is opgetreden en dat bij ongeveer een derde de situatie hetzelfde is gebleven. Zowel voor ouders als voor kinderen is in de helft van de situatie verbetering opgetreden.

9.6 Terugblik

In de vragenlijst 2009 is gevraagd hoe de deelnemers terugkijken op de Eigen Kracht-conferentie en het gemaakte plan. Ook hier is om een rapportcijfer gevraagd zodat er vergelijking mogelijk is.

Aanmelders waardeerden de conferentie en het plan kort na de conferentie respectievelijk met een 7,6 en een 7,4 (zie ook hoofdstuk 6). Drie à vier maanden na de conferentie is de waardering een 7,5 voor de conferentie en een 6,7 voor het plan. De waardering voor de

conferentie is vrijwel gelijk gebleven. De waardering voor het plan is gezakt, hetgeen vooral te maken heeft met de weerbaarheid in de uitvoering van het plan.

Enkele citaten over het plan, ter toelichting:

'Een 6. Geen haalbaar plan; kortdurende oplossing n plaats van een structurele oplossing; bij evaluatie na 1 maand kwam slecht 1 persoon opdagen.'

'Een 7. Plan op zich functioneel maar uitvoering laat te wensen over door reeds genoemde oorzaken.'

'Een 7. Het plan was niet zo concreet, maar vooral het netwerk bij elkaar brengen is heel belangrijk geweest. Daar is heel veel werk in verricht. Daarna is alles goed op gang gekomen.'

Deelnemers uit familie en netwerk waardeerden de conferentie en het plan kort na de conferentie respectievelijk met een 7.7 en een 7.8 (zie ook hoofdstuk 8). Drie à vier maanden na de conferentie geven de hoofdpersonen een 7,2 voor de conferentie en een 7,3 voor het plan. Andere leden van familie en netwerk geven respectievelijk een 7,6 en een 7,3. Ook hier geldt dat de lagere waardering vooral te maken heeft met het feit dat er in de uitvoering van het plan soms dingen anders lopen dan verwacht. Desalniettemin geeft men conferentie en plan nog steeds een ruime voldoende.

Enkele citaten ter toelichting:

'Een 3. Omdat het plan dat er was niet moeder en zoon bij elkaar bracht. Sms en bellen hadden we ook zonder conferentie kunnen afspreken.' (hoofdpersoon)

'Een 7. Het plan is in goed overleg tot stand gekomen en ook tot tevredenheid van de gezinsvoogd.' (hoofdpersoon)

'Een 8. 't gaat wel goed en voel me gelukkig in mijn nieuwe huisje. Alleen komen mijn kinderen nu minder vaak langs.' (hoofdpersoon)

'Een 6. Omdat het niet gelopen is helemaal zoals we het wilden.' (familie en netwerk)

'Een 7. Goed plan, realistisch, niet over de top.' (familie en netwerk)

'Een 8. Sommige dingen gebeuren niet. De moeder houdt zich niet aan de afspraken.' (familie en netwerk)

'Een 8. Uitvoering schort nog een beetje. Begin juni komt de familie nogmaals bij elkaar om het plan te evalueren en bij te stellen.' (familie en netwerk)

10 Samenvatting, conclusies en aanbevelingen

10.1 Inleiding

Eigen Kracht is een besluitvormingsmodel waarin families zelf beslissen over wat zij nodig hebben aan hulp en steun om problemen van personen in hun familie te kunnen oplossen. De hoofdpersoon in dit besluitvormingsproces is vaak een kind, maar het kunnen ook volwassen hoofdpersonen zijn. In Amsterdam en Stadsregio worden Eigen Kracht-conferenties ondermeer aangeboden aan personen en families die te maken hebben met het Bureau Jeugdzorg, MEE, maatschappelijke dienstverleningsorganisaties en andere eerstelijnsvoorzieningen of aan Wmo-doelgroepen.

Amsterdam was een van de eerste plaatsen waar in 2001 Eigen Kracht-conferenties werden aangeboden. Nu de gemeente Amsterdam *prioriteit* gegeven heeft aan de inzet van Eigen Kracht-conferenties is het van belang meer te weten te komen over de inzet en resultaten van de Eigen Kracht-conferenties in Amsterdam en de stadsregio. De dienst Zorg en Samenleven van de gemeente Amsterdam heeft onderzoeksbureau WESP de opdracht gegeven evaluatieonderzoek uit te voeren naar de Eigen Kracht-conferenties in Amsterdam en stadsregio. Er is voor gekozen om gedurende zes kwartalen alle in dit gebied gehouden conferenties te onderzoeken. Dit onderzoek gaat over de afgeronde zaken in de periode 1 januari 2008 tot en met 30 juni 2009.

De centrale vragen in dit onderzoek zijn:

1. hoe vaak, door wie en voor wie worden de Eigen Kracht-conferentie ingezet?
2. wat is het verloop en het resultaat van de bij Eigen Kracht aangemelde zaken?
3. hoe beoordelen de deelnemers aan een Eigen Kracht-conferentie de conferentie?

Het onderzoek sluit aan op de systematiek die door WESP gebruikt is bij eerder uitgevoerd landelijk en provinciaal onderzoek naar Eigen Kracht-conferenties. Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van

- Een registratieformulier dat door Eigen Kracht-coördinatoren na afronding van een zaak digitaal is ingevuld.
- Tevredenheidsquêtes onder deelnemers aan de conferenties (kinderen/jongeren, volwassen deelnemers uit familie en sociaal netwerk en professionele aanmelders).
- Een follow-up formulier dat door Eigen Kracht coördinatoren enkele maanden na afloop van een zaak is ingevuld met de meest betrokken deelnemers om de stand van zaken van de uitvoering van de plannen te bespreken.

Alle in de onderzoeksperiode ingevoerde registraties, tevredenheidsquêtes en follow-up formulieren zijn geanalyseerd. Er is geen selectie gemaakt of steekproef getrokken. De respons is voldoende om representatieve uitspraken te kunnen doen. De respons op de tevredenheidsquêtes onder jongeren bedraagt 50%, onder familieleden en het sociaal netwerk 70% en onder de professionele aanmelders 84%. De respons op de follow-up is 71%. Van de registratie is de respons 82%.

In dit hoofdstuk worden de resultaten per thema samengevat en waar relevant vergeleken met landelijke cijfers, afkomstig uit de landelijke jaarcijfers 2008 (Gramberg, 2009). We sluiten af met het beantwoorden van de onderzoeksvragen en een aantal op de conclusies gebaseerde aanbevelingen.

10.2 Aanmeldingen

Uit de gegevens van de Eigen Kracht *Centrale* blijkt dat er in de onderzoeksperiode 322 zaken zijn afgerond. Van deze zaken zijn van 263 zaken de gegevens bij de onderzoekers bekend. In 123 gevallen was de hoofdpersoon van de conferentie alleen een kind als hoofdpersoon, in 59 gevallen uitsluitend een volwassen hoofdpersoon en in 81 gevallen zowel een kind als een volwassen hoofdpersoon. Vergeleken met de landelijke cijfers ligt het percentage zaken voor uitsluitend volwassenen aanzienlijk hoger.

Van alle aanmeldingen kon meteen de voorbereiding starten; er waren geen wachtlijsten. De meeste aanmelders zijn beroepsmatig bij de hoofdpersoon betrokken. Bijna 90% van de zaken (N=233) is aangemeld door hulpverlenende instanties. In 15 gevallen (6%) verzorgde een familielid de aanmelding en in eveneens 15 gevallen (6%) nam degene voor wie de Eigen Kracht-conferentie werd georganiseerd (de hoofdpersoon) zelf het initiatief. Landelijk ligt het aantal aanmeldingen afkomstig van familie of hoofdpersonen hoger: in 2008 was dit 22%.

De getalsmatig belangrijkste aanmelder is Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam (BJAA). Bijna de helft (45%) van de door hulpverlenende instanties aangemelde zaken komt van deze organisatie. Van de 118 zaken die door BJZ zijn aangemeld, komt het merendeel (77) van de afdeling jeugdbescherming. De tweede positie wordt ingenomen door MEE die 45 zaken heeft aangemeld. De overige 70 aanmeldingen komen van een groot aantal maatschappelijk dienstverleningsorganisaties (MaDi's), zorgaanbieders jeugdzorg en allerlei ander organisaties waaronder GGZ-instellingen, een woningbouwvereniging, de politie en de gemeente Amsterdam.

Bij 204 van de 263 zaken zijn kinderen betrokken, al dan niet in combinatie met een volwassen hoofdpersoon. Van alle zaken waar kinderen bij betrokken zijn, is er één of zijn meerdere achtergrondproblemen bekend. De reden voor het aanmelden bij Eigen Kracht hangt vaak samen met gedragsproblemen van het kind, pedagogische onmacht en overbelasting van de ouders en echtscheidingsperikelen. Er worden gemiddeld 3,4 problemen per zaak benoemd, hetgeen iets hoger is dan het landelijk gemiddelde. Vragen over het gedrag van het kind, opvoeding, en de (gewenste) woonplek komen het meest voor. Gemiddeld zijn er 3,7 vragen per conferentie. Ook dit aantal ligt hoger dan landelijk (3,0).

Waar landelijk slechts 8% van de aanmeldingen uitsluitend bestemd is voor een volwassene, is dit in de regio Amsterdam 22%. Het gaat daarbij om 59 zaken. Bij deze aanmeldingen ligt de problematiek vooral op het gebied van financiën en huisvesting, gevolgd door verstandelijke en lichamelijke beperkingen. De aanmeldingen gerelateerd aan beperkingen ligt hoger dan gemiddeld en hangt vermoedelijk samen met het relatief grote aantal zaken dat via MEE is aangemeld. Per conferentie zijn er gemiddeld 2,4 achtergrondproblemen geregistreerd, vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde voor volwassenen (2,5). De vragen die als aanleiding voor de Eigen Kracht conferentie worden geformuleerd betreffen vooral onderwerpen als zelfstandigheid, huisvesting en financiën, vrije tijd en medische kwesties. Er zijn gemiddeld 2,8 vragen geformuleerd, iets meer dan het landelijke gemiddelde van 2,5.

Bij de aanmeldingen zijn in totaal 351 kinderen en 181 volwassenen betrokken. Bij de kinderen gaat het in gelijke mate om jongens en meisjes. De leeftijdscategorie tussen 5 en 12 jaar is het meest vertegenwoordigd, maar wordt op de voet gevolgd door de

leeftijdscategorie tussen de 13 en 18 jaar. Bij de volwassenen zijn vrouwen duidelijk in de meerderheid (70%). Qua leeftijd zijn de categorieën tussen 26 en 40 jaar en tussen 41 en 60 jaar ongeveer even groot.

Voor zowel kinderen als volwassenen geldt dat 70% een niet-Nederlandse achtergrond heeft. Landelijk ligt dit percentage op 45%. Meest voorkomende achtergronden van mensen met een niet-Nederlandse achtergrond zijn Turks, Surinaams en (vooral bij kinderen) Marokkaans.

Eveneens 70% van de kinderen en volwassenen woont in de gemeente Amsterdam. Zij zijn afkomstig uit alle stadsdelen maar meest uit Centrum/Oud-West. De overige 30% woont met name in gemeenten in de stadregio zoals Zaandam, Hoofddorp en Purmerend. Een klein aantal verblijft ten tijde van de conferentie buiten de regio Amsterdam, bijvoorbeeld in het huis van familieleden elders in Nederland.

10.3 Resultaat en verloop Eigen Kracht-conferentie

Wanneer aan gezinnen een Eigen Kracht-conferentie wordt voorgesteld, stemmen de meeste mensen daarmee in. In de onderzoeksperiode leidde 71% van de aanmeldingen tot een conferentie waarin familie en vrienden bij elkaar kwamen om een plan te maken. Dit resultaat is vergelijkbaar met het landelijke beeld.

10.3.1 Geen Eigen Kracht-conferentie: Fase 1 zaken

In 29% van de zaken waar een coördinator aan het werk ging, kwam het niet tot een conferentie (N=76). In een derde van de gevallen ging de conferentie niet door omdat er een andere oplossing voor de zaak werd gevonden. In de andere gevallen omdat bepaalde mensen (meestal de ouders) niet wilden meewerken, het netwerk te klein was of de aanmelding werd ingetrokken. De coördinatoren hebben met in totaal 481 personen contact onderhouden. Dat zijn gemiddeld 6,3 personen per zaak. De meest voorkomende contacten waren met familieleden, ouders, vrienden en hulpverleners.

Van de zaken die worden aangemeld door BJAA, leidt slechts 21% niet tot een conferentie.

Bij de zaken waar een conferentie uitsluitend voor een volwassen hoofdpersoon gevraagd werd, ligt het aantal zaken dat in de activeringsfase wordt afgesloten hoger dan het gemiddelde: 37%.

10.3.2 Wel Eigen Kracht-conferentie: Fase 2 zaken

Van de 263 aanmeldingen kwam het in 187 gevallen tot een Eigen Kracht-conferentie (71%). In totaal namen 2.276 mensen aan één van deze conferenties deel, oftewel gemiddeld 12,2 personen per conferentie. De spreiding is groot: de kleinste conferentie telde 4 deelnemers, de grootste 37 deelnemers. De aanwezigen zijn onder te verdelen in drie categorieën: familie, sociaal netwerk en professionals. Van de aanwezigen is 11% een minderjarig hoofdpersoon, 7% een volwassen hoofdpersoon en behoort 42% tot de familie (ooms/tantes, grootouders, ouders), 20% behoort tot het sociaal netwerk en eveneens 20% tot de professionals. Tweederde van de conferenties heeft maximaal 5 uur geduurd, het besloten deel in 70% van de gevallen minder dan drie uur.

Bij 43 van de 187 conferenties waren bepaalde mensen expliciet niet welkom. In totaal waren er 83 mensen niet welkom. Meestal wilde de meerderheid van de aanwezigen niet

dat een bepaald persoon erbij aanwezig was.

In 10 van de 41 gevallen werd de inbreng van de niet welkome personen op een andere manier gerealiseerd: door bijvoorbeeld een brief, een telefoongesprek, een videoboodschap of door een gesprek vooraf.

10.3.3 Het resultaat van de Eigen Kracht-conferentie

Van alle conferenties is het resultaat bekend. In 176 gevallen (94%) bereikte de familie overeenstemming over een plan, in één geval niet en is de zaak teruggegeven aan de aanmelder. Van de 10 resterende conferenties (5%) is het plan gedeeltelijk gelukt of is men er nog mee bezig. 125 plannen zijn direct als veilig, wettig en adequaat bevonden door de aanmelder. Voor 54 plannen is deze vraag niet van toepassing, omdat de conferentie door iemand uit de familie of sociaal netwerk aangevraagd is en/of er geen hulpverlening is. In 7 gevallen zijn één of meer afspraken uit het plan niet goedgekeurd of is er nog aanvullend overleg nodig geweest.

In driekwart van de gevallen vraagt de familie in het plan om professionele hulp. Dit komt overeen met het landelijk gemiddelde. In 95% van de plannen spreekt de familie een moment voor evaluatie af en eveneens wordt in ruim 90% van de plannen een afspraak opgenomen over wat de betrokkenen doen als de uitvoering van het plan anders loopt dan voorzien. Meestal spreken zij af welke betrokkenen weer bij elkaar komen. Deze elementen van het plan komen even frequent voor als landelijk.

In 101 gevallen was duidelijkheid over de verblijfplaats van een kind een onderliggende vraag van de conferentie. Uiteindelijk zullen door de afspraken van de conferentie 61 personen van woonplek veranderen. Uit de registratiegegevens blijkt dat 45% van deze personen gebruik gaat maken van minder intensieve (jeugd)zorg en begeleiding, 26% heeft intensievere zorg en begeleiding nodig.

10.4 Follow-up

Van 133 zaken (71%) is bekend hoe het drie à vier maanden later met de uitvoering van het plan gesteld is. Daarbij is informatie verzameld bij 425 personen per conferentie, gemiddeld 3,2 personen. Het merendeel daarvan behoort tot familie en netwerk. Circa 40% van de respondenten vindt dat het plan geheel is uitgevoerd en dat de in het plan vastgelegde afspraken zijn nagekomen. Circa 45% vindt dat het plan gedeeltelijk is uitgevoerd. Ongeveer 12% is van mening dat het plan in zijn geheel niet is uitgevoerd, de rest weet het niet.

In een deel van de onderzoeksperiode (het eerste half jaar van 2009) is gevraagd naar de effecten van de conferentie. Twee derde van de ondervraagde hoofdpersonen vindt 2/3 vindt dat zijn of haar situatie is verbeterd. Daarnaast vinden de volwassen hoofdpersonen (N=18) dat in ruim van de helft van de situaties het beter gaat met hun kinderen, geen van hen vindt de situaties van de kinderen verslechterd. Van de minderjarige hoofdpersonen (N=11) vindt bijna de helft dat de situatie van hun ouder(s) is verbeterd.

Van de ondervraagde aanmelders (N=30) vindt de helft dat de situatie van de hoofdpersoon is verbeterd. Als het om minderjarige hoofdpersonen gaat, vinden de aanmelders dat in 2/3 van de situaties er verbetering is opgetreden. Bij ouders is dat volgens de aanmelders in 40% van de situaties het geval.

Deelnemers uit familie en netwerk (N=50) vinden dat in bijna de helft van de situaties er verbetering is opgetreden. Dit cijfer geldt zowel voor volwassen hoofdpersonen, als voor kinderen en ouders.

10.5 Tevredenheid professionele aanmelders

Vrijwel alle aanmelders vinden dat zij voldoende geïnformeerd zijn over hun rol, over de gang van zaken en over wat Eigen Kracht inhoudt en beoogt. De aanmelders zijn over het algemeen tevreden en waarderen de conferentie met een 7,6. Het plan krijgt gemiddeld een 7,4.

De Eigen Kracht-coördinator krijgt van de professionele aanmelders gemiddeld een 8,0. Aanmelders vinden het belangrijk dat een coördinator duidelijk vertelt wat er verwacht wordt, dat de coördinator enthousiast en gedreven is en doorzettingsvermogen heeft.

Ongeveer de helft van de aanmelders heeft te maken gehad met de Eigen Kracht-regiomanager. Voor zover er contact is geweest, wordt dit als positief ervaren met gemiddeld een rapportcijfer 7,7.

Na drie à vier maanden waarderen de aanmelders de conferentie met een 7,5 en het plan met een 6,7. Dat de waardering voor het plan zakt, heeft te maken met de weerbarstigheid van de uitvoering van het plan.

10.6 Tevredenheid volwassen deelnemers

De 890 volwassen deelnemers (met name ouders, tantes/ooms, broers/zussen en vrienden) die een tevredenheidformulier hebben ingevuld, tonen zich in meerderheid tevreden over de conferentie. Zij geven gemiddeld het rapportcijfer 7,7 voor de conferentie als geheel en een 7,5 voor het besloten deel. De meeste volwassen deelnemers hebben het gevoel dat ze alles hebben kunnen zeggen en dat zij hebben kunnen meehelpen aan een oplossing. Het plan krijgt gemiddeld het rapportcijfer 7,8.

Men is tevreden over de Eigen Kracht-coördinator en waardeert hem of haar met gemiddeld een 8,1. De familieleden vinden het belangrijk dat de coördinator duidelijk uitlegt, de tijd voor dingen neemt, vriendelijk blijft, neutraal is, de dingen goed geregeld heeft en iedere partij goed aan het woord laat. In het geval dat de aanmelding is gedaan door een professional krijgt deze het rapportcijfer 7,6.

Ook bij de deelnemers uit familie en netwerk is de waardering voor de conferentie en plan na drie à vier maanden enigszins verminderd; zij worden dan gewaardeerd met respectievelijk een 7,2 en 7,3. Dit heeft te maken met de hindernissen die genomen moeten worden bij de uitvoering van het plan.

10.7 Tevredenheid kinderen en jongeren

De 103 kinderen en jongeren die het tevredenheidformulier hebben ingevuld, zijn in meerderheid tevreden voer de conferentie. De conferentie hoeft overigens niet altijd over henzelf te gaan, sommige kinderen zijn aanwezig als familielid of vriend. De conferentie wordt met gemiddeld een 7,6 gewaardeerd. Ruim twee derde vindt dat er goed naar hen

geluisterd is en voelde zich op het gemak. Het plan krijgt met gemiddeld een 8,3 een goede waardering. Nog hoger is de waardering voor de coördinator: gemiddeld een 8,6.

10.8 Conclusies

We sluiten dit onderzoek af met een aantal conclusies en aanbevelingen. Eerst beantwoorden we de onderzoeksvragen en na deze conclusies volgen een aantal daarmee samenhangende aanbevelingen.

De centrale vragen in dit onderzoek zijn:

1. hoe vaak, door wie en voor wie worden de Eigen Kracht-conferentie ingezet?
2. wat is het verloop en het resultaat van de bij Eigen Kracht aangemelde zaken?
3. hoe beoordelen de deelnemers aan een Eigen Kracht-conferentie de conferentie?

1. Hoe vaak, door wie en voor wie worden de Eigen Kracht-conferenties in Amsterdam en Stadsregio ingezet?

Sinds de start van de invoering van Eigen Kracht-conferenties in Amsterdam neemt het aantal jaarlijks toe. In de onderzoeksperiode werden er 377 aanmeldingen gedaan bij Eigen Kracht. Hiervan waren er aan het einde van de onderzoeksperiode nog 55 lopende zaken. WESP heeft onderzoek gedaan naar 263 Eigen Kracht-conferenties die in de onderzoeksperiode werden afgerond.

Hoewel er 30 aanmeldingen door familieleden zelf werden gedaan, is de meerderheid van de aanmelders (90%) beroepsmatig bij de aangemelde hoofdpersoon/hoofdpersonen betrokken. Een veelheid van organisaties doet aanmeldingen bij Eigen Kracht. Die diversiteit is opvallend en wijst erop dat Eigen Kracht bekendheid heeft in een groot professioneel netwerk. Verreweg de grootste aanmelder is Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam, die zowel kinderen aanmeldt die onder jeugdbescherming vallen als van de vrijwillige hulpverlening. Ook MEE Amstel en Zaan deed veel aanmeldingen, evenals jeugdzorgzorgaanbieder Spirit en de MaDi's (organisaties voor maatschappelijke dienstverlening).

Relatief worden er weinig aanmeldingen gedaan door hoofdpersonen en leden van familie en netwerk zelf. Op dit punt blijft Amsterdam met 12% achter op de landelijke trend van 1 op de 5 aanmeldingen afkomstig van familie en netwerk.

De aanmeldingen betroffen in 77% van de zaken gezinnen met een of meerdere kinderen. Er werden ongeveer evenveel jongens als meisjes aangemeld, van alle leeftijden. Ruim 70% woont in de gemeente Amsterdam; zij zijn afkomstig uit alle stadsdelen, maar meest uit Centrum/Oud-West. 17% woont in omliggende gemeenten. Zeventig procent van de kinderen heeft een niet-Nederlandse achtergrond, meest Turks, Surinaams en Marokkaans. Een derde van de kinderen woont niet bij (een van) de ouders.

Per zaak zijn er gemiddeld 3,4 (samenhangende) achtergrondproblemen bekend. Het gaat het meest om pedagogische onmacht van de ouders, gedragsproblemen van het kind, overbelasting van de ouders, problemen die met een echtscheiding te maken hebben, financiële- en huisvestingsproblemen. Het aantal achtergrondproblemen ligt hoger dan landelijk. Dit kan een verklaring zijn voor het feit dat de aanmeldingen vaker dan elders door professionals worden gedaan.

In 23% van de zaken was de hoofdpersoon uitsluitend een volwassen persoon. Vrouwen zijn in de meerderheid. Zeventig procent van deze hoofdpersonen heeft een niet-Nederlandse achtergrond, meest Surinaams, Turks, Antilliaans en Marokkaans. De meesten wonen zelfstandig, meest in de gemeente Amsterdam (70%), de rest in de omgeving van Amsterdam. Per zaak zijn gemiddeld 2,4 achtergrondproblemen bekend, voornamelijk financiële en huisvestingsproblematiek en problemen die te maken hebben met een verstandelijke of lichamelijke beperking. Deze zaken wijken dus op een aantal punten af van de zaken waarbij kinderen betrokken zijn.

2. Wat is het verloop en het resultaat van de bij Eigen Kracht aangemelde zaken?

Eigen Kracht kende geen wachtlijsten; alle aanvragen werden meteen in behandeling genomen. Van de aanmeldingen werd 29% afgesloten in de activerende fase, 71% leidden tot een Eigen Kracht-conferentie.

Meer dan de helft van de zaken werd in twee maanden afgerond, ruim een kwart in drie maanden.

Deze resultaten liggen in de lijn van de landelijke cijfers, hetgeen opmerkelijk genoemd mag worden. In Amsterdam is immers sprake van 'verzwarende' factoren als een grote diversiteit aan culturen, meer achtergrondproblematiek en meer te beantwoorden vragen per conferentie. Daar komt bij dat Amsterdam de eerste plaats is waar op enige schaal ervaring opgedaan wordt met de voor Nederland relatief nieuwe Eigen Kracht-conferenties voor alleen volwassenen. Uit het onderzoek blijkt dat het percentage zaken dat niet tot een Eigen Kracht-conferentie heeft geleid bij deze groep hoger ligt, namelijk 37%.

Op de Eigen Kracht-conferenties maakten families een plan over 3,7 vragen als het een kind betrof en 3 vragen als het om zaken met uitsluitend een volwassene ging. De conferenties voor kinderen gingen het meest over de woonplek, de opvoeding en het gedrag van het kind. De conferenties voor volwassenen over onderwerpen op het gebied van zelfstandigheid, financiën, huisvesting en vrije tijd.

Families kwamen meest bij elkaar in kerken, moskeeën, clubgebouwen en horecagelegenheden. De meeste mensen kamen overdag samen op een doordeweekse dag. Er hebben 1276 personen deelgenomen, gemiddeld 12,2 personen per conferentie, meest leden van familie en netwerk.

De meerderheid van de Eigen Kracht-conferenties duurde 3 tot 5 uur, waarbij de familie 1 tot 3 uur nodig had voor de besloten tijd.

Als families bij elkaar komen, lukt het vrijwel altijd om een plan te maken. In 94% was dit het geval, in 1% niet, in 5% was er nog een vervolgbijeenkomst nodig. In driekwart van de plannen staan afspraken waarbij diensten van professionals nodig zijn.

Als een hoofdpersoon door de Eigen Kracht-conferentie van verblijfplaats verandert, leidt dit in 45 % van de gevallen tot minder intensief gebruik van (jeugd)zorg en begeleiding en bij een kwart is intensievere zorg en begeleiding nodig.

In de meeste plannen staan afspraken voor nood (als het anders loopt dan voorzien) en een evaluatie. Uit de follow-up blijkt dat ongeveer de helft van de gezinnen het plan daadwerkelijk evalueert.

Na drie à vier maanden blijkt er in het merendeel van de zaken resultaat geboekt. Circa vier op tien plannen zijn geheel uitgevoerd en nog iets meer van de plannen zijn gedeeltelijk uitgevoerd. De helft tot tweederde van de respondenten vindt dat de

situatie van de hoofdpersonen is verbeterd, van verslechtering is nauwelijks sprake.

3. Hoe beoordelen de deelnemers aan een Eigen Kracht-conferentie de conferentie?

De tevredenheid van de deelnemers over de Eigen Kracht-conferentie is groot. Zowel professionele aanmelders, als kinderen/jongeren en volwassen deelnemers geven de Eigen Kracht-conferentie, het plan en de samenwerking met de Eigen Kracht-coördinator een ruime voldoende, variërend van het rapportcijfer 7,4 tot 8,6. Kinderen en jongeren zijn het meest tevreden.

Na drie à vier maanden is de tevredenheid van professionals en volwassenen over conferentie en plan iets afgenomen, maar nog steeds (ruim) voldoende, variërend van 6,7 tot 7,5. De afname heeft te maken met het feit dat de uitvoering van het plan soms anders loopt dan gewenst en verwacht werd.

10.9 Aanbevelingen

Op basis van deze conclusies, bevelen wij het volgende aan:

1.

Voortzetten en uitbouwen van de inzet van Eigen Kracht-conferenties binnen en buiten de jeugdzorg, voor kinderen en volwassenen, voor mensen met en zonder beperkingen.

2.

Onderzoek doen naar een aantal aspecten rond de inzet van Eigen Kracht waar nog weinig over bekend is. Er valt te denken aan (kwalitatief) onderzoek:

- naar de aanmeldingen die niet tot een Eigen Kracht-conferentie leiden om meer inzicht te krijgen in de effecten van de inzet van Eigen Kracht en de redenen waarom men besluit van een conferentie af te zien;
- naar Eigen Kracht-conferenties voor volwassenen, teneinde kennis te verwerven over de specifiek aandachtspunten voor deze doelgroep;
- naar de mogelijke besparing die de inzet van Eigen Kracht-conferenties oplevert. Dit onderzoek toont aan dat er in 45% van minder intensieve en in 26% van meer intensieve (jeugd)zorg gebruik gemaakt wordt wanneer de hoofdpersoon van verblijfplaats verandert. Aanbevolen wordt na te gaan welke kosten gemoeid zijn met de zorg en begeleiding voor en na de Eigen Kracht-conferentie.

3.

Voortdurend aandacht vragen voor en besteden aan de periode na de Eigen Kracht-conferentie, waarin families en professionals de uitvoering van het plan ter hand nemen. Bestaande mogelijkheden bekendmaken aan families, professionals en organisaties over wat zij kunnen doen als de uitvoering van een deel van het plan tegenvalt of anders loopt dan verwacht. In samenwerking met deze groepen zoeken naar aanvullende nieuwe mogelijkheden, zoals het onlang in gebruik genomen E-kracht.⁸

⁸ Vanaf juli 2009 biedt de Eigen Kracht *Centrale* families een site aan per conferentie om familie en netwerk te ondersteunen bij de uitvoering van het plan.

4.

Meer bekendheid geven aan de mogelijkheden en resultaten van Eigen Kracht in Amsterdam aan hulpverleners en hun organisatie om hen ervan bewust te maken dat cliënten met hun familie en netwerk veelal in staat zijn om gezamenlijk verantwoordelijkheid te nemen voor hun probleem, een plan te maken en de uitvoering daarvan ter hand te nemen.

5.

Meer bekendheid geven aan de mogelijkheden en resultaten van Eigen Kracht in Amsterdam door publiekscampagnes en voorlichting voor (specifieke doelgroepen) burgers, met als doel het aantal aanmeldingen door burgers zelf te verhogen.

Referenties

- Beek, F. van (2003). *Eigen Kracht-conferenties. De eerste ervaringen in Nederland*. Voorhout: WESP.
- Beek, F. van (2004). *Eigen Kracht-conferenties. Jaarcijfers 2003*. Voorhout: WESP.
- Beek, F. van (2005a). *Eigen Kracht-conferenties. Jaarcijfers 2004*. Voorhout: WESP.
- Beek, F. van (2005b). *Eigen Kracht in Gelderland. Rapportage van het onderzoek naar de Gelderse Eigen Kracht-conferenties in 2004-2005 in het kader van het project 'Samen Sterker'*. Voorhout: WESP.
- Beek, F. van (2006a). *Eigen Kracht-conferenties. Jaarcijfers 2005*. Voorhout: WESP.
- Beek, F. van (2006b). *Op de grens tussen bemoeizucht en zorg. Rapportage van het onderzoek naar Eigen Kracht-conferenties in Overijssel en de verhouding van Eigen Kracht tot de Wet op de Jeugdzorg*. Voorhout: WESP.
- Beek, F. van (2007). *Eigen Kracht-conferenties. Jaarcijfers 2006*. Voorhout: WESP.
- Beek, F. van en Gramberg, P. (2008). *'Het zit nog niet in ons systeem'. Eigen Kracht in Flevoland 2005-2007*. Voorhout: WESP.
- Eigen Kracht Centrale. *Eigen Kracht Amsterdam in 6 kwartalen: 2008 en eerste helft 2009* (interne notitie).
- Gramberg, P. (2008). *Eigen Kracht-conferenties. Jaarcijfers 2007*. Voorhout: WESP.
- Gramberg, P. (2009a). *Eigen Kracht-conferenties. Jaarcijfers 2008*. Voorhout: WESP.
- Gramberg, P. (2009b). *Eigen Kracht in Overijssel. Jaarcijfers 2008*. Voorhout: WESP.
- Hogeschool van Amsterdam (2008). *Outreachend werken bij dreigende huisuitzetting. Een RAAk-onderzoek*. Amsterdam: HVA/Praktijk- en onderzoekscentrum de Karthuizer.
- Hogeschool van Amsterdam (2009). *Een veelstemmig koor. Een RAAk-onderzoek*. Amsterdam: HVA/Praktijk- en onderzoekscentrum de Karthuizer.
- Stevens, R. (2008). *Eindrapportage pilot Integraal Zorg- en Ondersteuningsplan. Programma Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) Dienst Zorg en Samenleven Gemeente Amsterdam*. Amersfoort: BMC.
- Wijnen-Lunenburg, P., Beek, F. van, Bijl, B., Gramberg, P. e.a. (2008). *De familie aan zet. De uitkomsten van Eigen Kracht-conferenties in de jeugdbescherming met betrekking tot veiligheid, sociale cohesie en regie*. Duivendrecht/ Voorhout/ Amsterdam: PIResearch/ WESP/ Vrije Universiteit.